

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav sociálních studií

Trávení volného času na internetu dětí z dětských domovů a dětí z běžných rodin

Bakalářská práce

Autor: Diana Hloušková
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na
výchovnou práci v etopedických
zařízeních
Vedoucí práce: Mgr. Alena Knotková



Zadání bakalářské práce

Autor:	Diana Hloušková
Studium:	P17P0682
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních
Název bakalářské práce:	Trávení volného času na internetu dětí z dětských domovů a dětí z běžných rodin
Název bakalářské práce AJ:	Spending free time on the Internet of children from orphanages and children from ordinary families

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku užívání internetu u dětí z dětských domovů a dětí z běžných rodin. V teoretické části práce jsou vysvětleny hlavní pojmy jako rodina, dětský domov, volný čas a internet. Dále je věnována pozornost charakteristice zvolené věkové skupiny. Výzkumná část bude provedena formou dotazníkového šetření u dětí docházející na 2. stupeň základních škol. Cílem výzkumného šetření je zjistit jakým způsobem tráví volný čas na internetu děti docházející na 2. stupeň základních škol. Výzkum je zaměřen na děti z dětského domova a děti z běžných rodin, kde ve výsledcích budeme pozorovat odlišnosti obou těchto skupin.

GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

DOČEKAL, Daniel, MÜLLER Jan, HARRIS Anastázie a HEGER Luboš. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Praha: Mladá fronta, 2019. Flowee. ISBN 978-80-204-5145-3.

ŠEVČÍKOVÁ, Anna. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-210-7527-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7367-124-7.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3

Garantující pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Alena Knotková

Oponent: Mgr. et Mgr. Petra Ambrožová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Jilemnici dne 9. 4. 2021

Podpis studenta:

Poděkování

Děkuji Mgr. Aleně Knotkové za odborný přístup a cenné rady, které mi v průběhu zpracování této bakalářské práce udělovala. Děkuji také respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření.

Anotace

HLOUŠKOVÁ, Diana. *Trávení volného času na internetu dětí z dětských domovů a dětí z běžných rodin*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 80 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá problematikou užívání internetu u dětí z běžných rodin a dětí z dětských domovů ve věku od 11 do 15 let. Teoretická část vymezuje hlavní pojmy jako rodina, dětský domov, volný čas, internet a starší školní věk. Pro empirickou část práce byla zvolena kvantitativní metoda formou anonymního dotazníku. Dotazník je zaměřen na zjištění informací o tom, jaká elektronická zařízení děti mají k dispozici a kolik času jim denně věnují. Dále se zaměřuje na trávení volného času dětí na internetu a také, zda mají děti i nějaké jiné zájmy, kterým se pravidelně ve volném čase věnují. Cílem bakalářské práce je analyzovat trávení volného času na internetu dětí docházejících na 2. stupeň základních škol. Výzkum je zaměřen na děti z dětského domova a děti z běžných rodin, kde ve výsledcích pozorujeme odlišnosti těchto dvou skupin.

Klíčová slova: dětský domov, internet, rodina, starší školní věk, volný čas

Annotation

HLOUŠKOVÁ, Diana. Spending free time on the Internet of children from orphanages and children from ordinary families. Hradec Králové: The Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2021. 80 pp. Bachelor thesis.

The bachelor's thesis deals with the issue of Internet use by children from ordinary families and children from children's homes aged 11 to 15 years. The theoretical part defines the main concepts such as family, children's home, leisure time, internet and older school age. A quantitative method in the form of an anonymous questionnaire has been chosen for the empirical part of the work. The questionnaire is aimed at finding out information about what electronic devices children have at their disposal and how much time they devote to them daily. Further it focuses on spending children's leisure time on the Internet and whether the children have any other interests which they regularly occupy with in their free time. The aim of the bachelor thesis is to analyze the spending of leisure time on the Internet by children attending the 2nd grade of primary schools. The research is focused on children from children's home and children from ordinary families, where we observe differences between the two groups in the results.

Keywords: family, children's home, internet, leisure time, older school age

Obsah

Úvod	9
1 Rodina vs. dětský domov	11
1.1 Rodina	11
1.2 Funkce rodiny	12
1.3 Prostředí rodiny	14
1.4 Média v rodině	16
1.5 Dětský domov	17
1.6 Funkce dětského domova	18
1.7 Prostředí dětského domova	20
2 Volný čas vs. internet	22
2.1 Vymezení volného času	22
2.2 Funkce volného času	23
2.3 Změny v trávení volného času	24
2.4 Vymezení internetu	26
2.5 Sociální sítě	27
2.6 Hry na internetu	31
2.7 Rizika užívání internetu	32
3 Charakteristika staršího školního věku	37
3.1 Vymezení staršího školního věku	37
3.2 Tělesný a duševní vývoj	38
3.3 Sociální vývoj	39
3.4 Starší školní věk a volný čas	40
3.5 Vliv internetu na dítě staršího školního věku	41
4 Výzkumné šetření	44
4.1 Výzkumný cíl a problém	44
4.2 Metodologie výzkumu	45
4.3 Výzkumný soubor	45
4.4 Popis výzkumu	46
4.5 Předvýzkum	47
4.6 Výzkumné otázky a hypotézy	47

4. 7 Interpretace a výsledky výzkumného šetření	49
4. 8 Verifikace hypotéz	64
4. 9 Shrnutí výzkumného šetření.....	68
4. 10 Doporučení pro praxi	69
Závěr	72
Použitá literatura	74
Elektronické zdroje	77
Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	80
Přílohy.....	82

Úvod

Dnešní doba přináší mnoho nových moderních technologií, které nás všude obklopují. Mezi moderní technologie řadíme i internet, který je v současné době nezbytnou součástí většiny domácností. Život v online světě s sebou vedle pozitivních dopadů na společnost nese i dopady negativní. A proto je v současné době problematika internetu velmi aktuální. Dnešní děti jsou obklopeny moderními technologiemi již od útlého dětství. Dokážou si vůbec představit, jaké by to bez nich bylo?

Cílem bakalářské práce je analyzovat trávení volného času na internetu dětí docházející na 2. stupeň základních škol, jedná se tedy o děti ve věku od 11 do 15 let. V práci jsme se zaměřili na porovnávání výsledků mezi dětmi z běžných rodin a dětmi z dětských domovů. Chtěli bychom tak zjistit, zda prostředí, ve kterém děti vyrůstají, má vliv na trávení volného času.

Bakalářská práce je členěna na dvě části, a to na teoretickou a empirickou. Teoretická část se dělí na tři kapitoly. V první kapitole teoretické části se zabýváme rodinou a dětským domovem. Dozvíme se zde informace o tom, jak to v daném prostředí chodí, jejich funkce a zaměříme se na média v rodině. V druhé kapitole popisujeme volný čas a internet. Nejprve vymezíme důležité pojmy, funkce a změny v trávení volného času. Následně popisujeme sociální sítě, hry na internetu a rizika spojená s užíváním internetu. Třetí kapitola se zaměřuje na charakteristiku vybrané věkové skupiny staršího školního věku. Popisuje tělesný, duševní a sociální vývoj. Dále se zaměřuje na volný čas dětí, a jaký vliv má internet na děti v tomto věku.

Empirická část se zabývá výzkumným šetřením, které bylo uskutečněno kvantitativní metodou prostřednictvím anonymního dotazníku. V této části jsou popsány cíle, problém výzkumu, výzkumný soubor, popis výzkumu, předvýzkum, stanovené hypotézy, výzkumné otázky, výzkumný vzorek a metodologie výzkumu. V neposlední řadě věnujeme pozornost interpretaci a výsledkům výzkumného šetření. Zároveň jsme si dovoluovali nabídnout určitá doporučení, která mohou pomoci rodičům nebo vychovatelům ve větší kontrole nad dítětem, které tráví svůj volný čas na internetu.

Toto téma souvisí se studovaným oborem, jelikož trávení volného času na internetu můžeme považovat za rizikové. Proto se v práci zaměřujeme na vysvětlení rizik spojených s užíváním internetu a doporučujeme rodičům a vychovatelům, jak děti vést k tomu, aby netrávily na internetu nadměrné množství času. Dále se studovaný obor stejně jako tato práce zabývá otázkou, zda má prostředí vliv na trávení volného času. Motivací pro výběr tohoto tématu bylo zaujetí ohledně této problematiky, jelikož právě u dětí (dospívajících) je časté velké zalíbení ve využívání internetu. Rizika, která se s internetem pojí, si děti mnohdy neuvědomují.

1 Rodina vs. dětský domov

Rodina a dětský domov, neboli místo, ve kterém dítě vyrůstá, jsou velice významná prostředí, která ovlivňují trávení volného času. Nejprve si charakterizujeme základní pojmy, funkce a dozvíme se, jak to v takovém prostředí chodí. Můžeme pozorovat a porovnávat odlišnosti těchto dvou prostředí.

1.1 Rodina

Slovo rodina má jistě pro každého velký význam. Každá rodina je jedinečná a neopakovatelná. Členové jsou si velice blízcí, sdílejí spolu své emoce, mají společné zážitky, vzájemně se podporují a pomáhají. V minulosti až po současnost si prošla velkým vývojem, který přinesl mnoho změn, například postavení jejich jednotlivých členů.

Rodina vzniká narozením dítěte nebo adoptí, jedná se o malou, neformální a primární skupinu. Základem rodiny je muž a žena, kteří tvoří pár. Mezi členy rodiny jsou rodičovské, příbuzenské nebo manželské vazby. Ideálním znakem rodiny je uzavření manželství, takovou rodinu nazýváme jako manželskou a také nukleární. Moderní rodina, která neuzavřela manželství, je též nazývána jako **nukleární**. Řadíme sem muže, ženu a dítě. Dále můžeme hovořit o **rodině rozšířené**, kam patří rodina a její příbuzní jako například prarodiče, strýcové, tety a ostatní příbuzní. (Kraus, Poláčková, 2001, s. 78-79)

Mlčák (1996) definoval rodinu jako *„společensky schválenou formu stálého soužití skupiny osob, které jsou spojeny manželskými, pokrevními nebo adoptními vztahy. Tyto osoby spolu zpravidla bydlí a realizují sociálně uznávanou dělbu úkolů a rolí, z nichž nejzávažnější se týkají výživy a výchovy dětí.“* (Mlčák, 1996, s. 58)

Dle Hartla (2000) je rodina *„společenskou skupinou spojenou manželstvím nebo pokrevními vztahy a odpovědností a vzájemnou pomocí.“* (Hartl, 2000, s. 512)

Rodinu lze chápat také jako *„jednu ze základních strukturálních složek společnosti a složkou zcela základní, pokud jde o zajišťování péče o děti a mládež, zejména pak o vytváření prvopočátečních předpokladů rozvoje osobnosti v socializačním procesu.“* (Helus, 2006, s. 135)

1.2 Funkce rodiny

Rodiče by měli vytvořit pro vývoj svých potomků adekvátní prostředí s cílem osobnostního růstu dítěte. Aby vše proběhlo v harmonii, rodina by měla plnit tyto základní funkce:

- a) *Biologicko-reprodukční*: Tato funkce má význam pro společnost, ale i pro jedince. Rodiče mají funkci plodit děti, je v jejich zájmu, aby se rodil takový počet dětí, který utvoří stabilní a reprodukční základnu.
- b) *Sociálně-ekonomická*: Rodina je chápána jako významný prvek v rozvoji ekonomického systému společnosti. Členové vykonávají určité povolání a snaží se tím ekonomicky zabezpečit rodinu.
- c) *Emocionální*: Dítě by mělo najít v rodině bezpečí, lásku a jistotu. Sdílení pocitů, vyjadřování emocí a projev lásky jsou pro dítě nesmírně důležité.
- d) *Sociálně-výchovná*: Rodina je pro dítě první sociální skupina, učí dítě přizpůsobovat se životu, osvojovat si základní návyky a způsoby života ve společnosti. Cílem je připravit dítě a mladistvé na vstup do praktického života.
- e) *Ochranná*: Tato funkce zabezpečuje zajišťování životních potřeb dětí, ale i ostatních členů rodiny. Také je tím myšlena ochrana dítěte před nebezpečím. Dítě se potřebuje cítit bezpečně.
- f) *Rekreační, relaxační funkce*: Rodina by neměla zapomenout na rekreaci, relaxaci a zábavu. Přispívá to k duševnímu zdraví a zdravému životnímu stylu. Zahrnuje jakékoliv aktivity, do kterých se zapojí všichni členové rodiny, pro děti mají ještě větší význam. (Kraus, 2008, s. 79-83)

Helus (2015) ve své knize uvádí potřeby dítěte, které by měla rodina uspokojovat:

1. Rodina uspokojuje základní, primární potřeby dítěte v raných stádiích jeho života: Dítě by mělo mít dostatek jídla, pití, spánku, pohybu, hygieny

atd. Zároveň klade důraz na potřebu bezpečí, lásky, pravidelného režimu a přiměřeného množství podnětů.

2. Rodina uspokojuje velice závažnou potřebu organické přináležitosti dítěte: Dítě potřebuje mít svůj domov, který mu dává pocit bezpečí a jistoty.

3. Rodina dává dítěti od nejútlejšího věku akční prostor, tzn. prostor pro jeho aktivní projev, činnou seberealizaci, součinnost s druhými: Dítě se skrze své jednání sbližuje s lidmi a světem, obohacuje tím život svůj i druhých. Proto je potřeba, aby mu rodina k tomu dala dostatečný prostor.

4. Rodina pozvolna uvádí dítě do vztahu s věcným rodinným vybavením: Je potřeba seznámit dítě se zařízením domácnosti, přístroji a nástroji. Dítě si tak osvojuje potřebné dovednosti, jak s předměty zacházet.

5. Rodina výrazně určuje prvopočáteční prožitek sebe sama jako chlapce/dívky: K naplnění této potřeby můžeme úspěšně dosáhnout, pokud má dítě vzor matky a otce, případně babičky a dědečka.

6. Rodina skýtá dítěti bezprostředně působící vzory a příklady: Dítě se od rodičů mnoho naučí, napodobuje jejich jednání, přemýšlení o jejich životě nebo pochopení sebe a druhých lidí.

7. Rodina v dítěti zakládá a dále rozvíjí vědomí povinnosti, zodpovědnosti, ohleduplnosti a úcty jako něčeho samozřejmého: Můžeme tak dosáhnout za pomoci nenásilného zapojování dítěte do společenských činností rodinného kolektivu.

8. Rodina otevírá dítěti příležitost vejít do mezigeneračních vztahů, a tím hlouběji proniknout do chápání lidí různého věku, založení, postavení: Rodina pomáhá dítě začlenit do vztahů s prarodiči, sourozenci, strýci a tetami, přáteli a známými.

9. Prostřednictvím rodičů, prarodičů, starších sourozenců, příbuzných a přátel rodina navozuje v dítěti představu o širším okolí, o společnosti a světě: Pokud je rodina pro dítě spolehlivým zázemím, umožňují tak dítěti nahlížet, vstupovat a přijímat širší svět anebo se vůči němu kriticky distancovat.

10. Rodina je dětem a dospělým prostředím, kde se mohou svěřit, očekávat moudré vyslechnutí, radu a pomoc – je útočištěm v situacích životní bezradnosti: Tato funkce nabývá na významu se vstupem dítěte do školy. (Helus, 2015, s. 219-222)

Všechny tyto potřeby hrají důležitou roli v působení na dítě, ale i dospělé. Bohužel ne všechny rodiny plní již zmiňované základní funkce a potřeby dítěte. Neplnění základních funkcí může vést k svěřeni dítěte do ústavní péče.

1.3 Prostředí rodiny

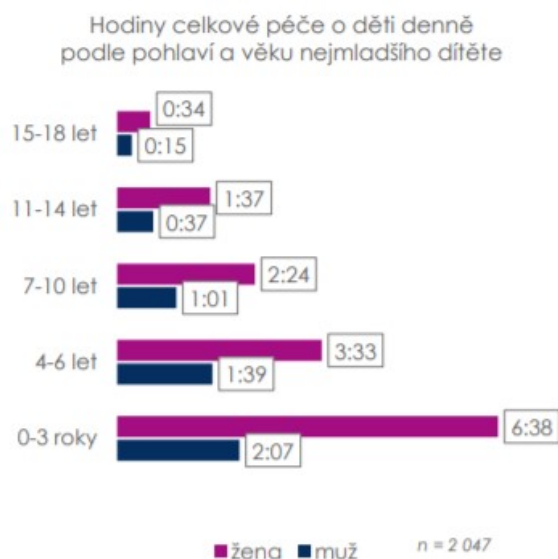
Rodinné prostředí společně s výchovou má na dítě nejdůležitější a největší vliv. Dítě však neovlivní, do jaké rodiny se narodí, jak rodina funguje, zda je úplná či neúplná, finanční stav rodiny, zda nemají členové rodiny zdravotní problémy atd. To vše má velký vliv na každodenní atmosféru v rodině. (Kraus, 2008, s. 79-80)

Prostředí rodiny utváří primárně rodiče, tedy matka a otec. Při tvorbě rodinné atmosféry nesmíme zapomenout i na ostatní děti v rodině neboli sourozence. Celková atmosféra v rodině formuje vyvíjející se osobnost dítěte, je závislá na těsném soužití všech členů rodiny. Pokud v rodině chybí některý základní člen, dochází snadno k ohrožení dítěte psychickou deprivací, jelikož nelze vždy zastoupit roli, kterou měl tento člen plnit vůči dítěti i vůči celé rodině. (Langmeier, Matějček, 2011, s. 140)

S věkem dětí se mění rodičovská role v jejich životě. V raném dětství a v mladším školním věku jsou děti vysoce ovlivnitelné. Dle Čápa (1997) rodiče svým dětem v tomto věku vybírají, které vlivy z prostředí jsou pro dítě prospěšné, určují dítěti způsob zábavy a odpočinku, jeho zájmové činnosti, vybírají mu televizní pořady, knihy, hračky atd. Postupem času se děti začínají více osamostatňovat, roste

nezávislost dětí a jejich potřeba komunikovat s vrstevníky. Vliv rodičů obvykle končí s nastupující pubertou, kdy si děti chtějí organizovat svůj volný čas po svém. V rodině dochází k prvotní realizaci volnočasových aktivit. K tomu samozřejmě přispívají rodinné podmínky, ve kterých děti vyrůstají a žijí. Funkční rodina by spolu měla vykonávat volnočasové aktivity, kterých se účastní všichni nebo alespoň někteří členové rodiny. (Čáp, 1997, s. 265)

Sociologický ústav AV ČR zkoumal v roce 2015 „*Jak Češi tráví čas?*“ Výzkumu se zúčastnilo 5 212 českých domácností s více než 13 000 členy. Ve výzkumu se zaměřili i na péči o děti a hraní si s dětmi. Kolik času se rodiče věnují péči o děti, závisí na věku dítěte a pohlaví rodiče. Z výzkumu vyplynulo, že dětem 0-3 roky se denně ženy věnují průměrně 6 hodin a 38 minut a muži 2 hodiny a 7 minut. S věkem dětí ubývá počet hodin strávených péčí. O dospívající ve věku 15-18 let ženy pečují 34 minut a muži 15 minut. Více informací najdeme v obrázku č. 1. (Sociologický ústav AV ČR, 2016, [online])



Obrázek č. 1 Hodiny celkové péče o děti denně podle pohlaví a věku nejmladšího dítěte

Zdroj: Sociologický ústav AV ČR

Kraus et al. (2015) uspořádali výzkum, do kterého se zapojilo 1307 respondentů s cílem zjistit, jak žijí současné rodiny. Ve výzkumu se zaměřili i na to,

jakou společnou aktivitu si rodiny vybírají. Nejčastější si rodiny vybírají procházky, výlety (87,9%) a sledování televize (86,2%). Další společnou aktivitou jsou stolní hry (77,1%), návštěva kina (75,3%), návštěva divadla (73,3%), práce na zahradě (63,8%). Naopak nejméně frekventovaná společná aktivita v rodinách je četba (10,8%).

Co se týče sportovních a pohybových aktivit tak 30,1% rodičů tráví nějakou sportovní aktivitu s dětmi. Nejčastěji využívaná sportovní aktivita je cyklistika a turistika obecně (celkem 35,5%). (Kraus, 2015, s. 156-160)

1.4 Média v rodině

Rodina si prošla velkým vývojem, který ovlivnilo mnoho faktorů. Jeden z nich je určitě nástup moderních technologií. Digitální technologie jsou nyní součástí každé domácnosti a hrají významnou roli v trávení volného času celé rodiny. Příchod digitálních technologií ovlivnil například životní styl rodiny, komunikaci, kulturu i celý rodinný systém.

V současných rodinách dochází k nárůstu vybavenosti elektronickými zařízeními. Dle Livingstona (in Kraus, 2015) se začala prosazovat tzv. „*bedroom culture*“. Tento pojem charakterizuje posun televizních zařízení a počítačů do soukromých pokojů jednotlivých členů domácností. Lidé si nakupují televize nebo počítače do ložnic, dětských pokojů, pracoven atd. Možnost mít televizi či počítač v soukromých pokojích umožňuje jednotlivým členům rodiny, aby měli média při sobě kdykoliv a kdekoliv. Díky této skutečnosti také dochází k nárůstu stráveného času užíváním médií. Rodiče mohou hůře kontrolovat užívání médií dítěte, jelikož má dítě tyto technologie vždy po ruce. V rodinách se tak stává, že členové v jedné domácnosti žijí spíše odděleně než pospolu.

Livingstone (in Kraus, 2015) poukazuje na „*pokles tzv. „street culture“ a na růst mediálně bohatých domácností i privatizaci mediální kontumace.*“ Uvádí, že dříve děti trávily více času na volně dostupných místech mimo rodinu, kdežto nyní děti tráví více času doma (na médiích). Důvod ze strany rodičů je, že doma mají děti pocit bezpečí, kdežto venku jim hrozí nebezpečí. Dalším důvodem ze strany dětí je, že doma mají více možností, jak aktivně a zajímavě trávit svůj volný čas. (Kraus, 2015, s. 165-167, 197-198)

Reeves a Nass (in Kraus, 2015) uskutečnili výzkum, ze kterého vyplynulo, že se lidé chovají k médiím jako k reálným lidem, věcem a místům. Média mohou ovlivňovat vzpomínky, vyžadovat pozornost a také mohou evokovat emocionální vztahy. *„Mediální osobnost je vnímána jako reálná osobnost, média vzbuzují stejné emoce jako je tomu při reálné situaci, mediální zkušenost jedince je emotivní zkušeností.“* Junová (in Kraus, 2015, s. 167) Média se tak stávají novými „členy domácnosti“.

Používání médií může mít i pozitivní vliv na rodinu. Řadíme sem například možnost komunikace na dálku. Rodiče díky mobilním telefonům jsou více informovaní o tom, co jejich potomek zrovna dělá. Napomáhá to tak k vyšší soudržnosti rodiny, pokud nemohou být zrovna fyzicky spolu. Dalším pozitivním vlivem může být společné sledování televize a následná konverzace o tom, co viděli, zda se jim to líbilo, nelíbilo, sdělování zážitků s podobnou zkušeností, kterou zrovna viděli atd. (Burton a Jiráček, 2003, s. 377)

1.5 Dětský domov

Dětský domov je podle zákona č. 333/2012 Sb. kvalifikován jako školské zařízení pro výkon ústavní výchovy, jehož cílem je zajistit péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tato školská zařízení si kladou za cíl poskytnout výchovnou, vzdělávací a sociální péči dětem a mládeži, kteří nemohou z různých důvodů vyrůstat v rodinném prostředí a selhala zde i možnost náhradní rodinné péče. Děti z dětských domovů se vzdělávají v běžných školách, které nejsou součástí dětského domova. (zákon č. 333/2012 Sb.)

Průcha (2003) definoval v pedagogickém slovníku dětský domov jako: *„Školské internátní zařízení pro výkon ústavní výchovy mládeže. Zajišťuje výchovnou, hmotnou a sociální péči mládeži s normálním duševním vývojem, která ze závažných důvodů nemůže být osvojena nebo umístěna v jiné formě náhradní rodinné péče. Pečuje o mládež od tří do osmnácti let, eventuálně do ukončení přípravy na povolání.“* (Průcha 2003, s. 41)

Dětský domov zajišťuje péči o děti bez vážných poruch chování. Základní jednotkou je rodinná skupina dětí různého věku i pohlaví. Rodinná skupina má nejméně 5 a nejvíce 8 dětí. Rozdělení do rodinných skupin závisí na zdravotním

stavu dětí včetně jejich mentálních schopností. Pokud je to možné, sourozenci jsou umístěni do stejného dětského domova a do stejné rodinné skupiny. (Jedlička, 2015, s. 398)

Ve školním roce 2019/2020 existovalo v České republice 137 dětských domovů. Lůžková kapacita v dětských domovech byla 4 923 míst, přičemž zde pobývalo 4 345 dětí, tj. celková obsazenost se pohybovala okolo 88,3 %. Zřizovatelem dětských domovů může být Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), obec, kraj, privátní sektor nebo církve. (Statistická ročenka školství, 2021, [online])

1.6 Funkce dětského domova

Zákon č. 352/2011 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) vymezuje tři hlavní úkoly, které by měl dětský domov plnit. Jedná se o úkoly **výchovné, vzdělávací a sociální**. Dále by měl dětský domov spolupracovat a pomáhat rodičům nebo jiným osobám s výchovou a vzděláváním dítěte. Poskytovat preventivní výchovnou péči s cílem předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje. Jednat v zájmu dítěte a harmonicky rozvíjet osobnost s ohledem na potřeby jeho věku. (zákon č. 352/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Dle Pávkové (2014) dětský domov plní funkci **výchovně-vzdělávací, sociální, zdravotní a preventivní**. Autorka také upozorňuje na děti z dětského domova, které mají mnohdy nedostatky v učení, například mezery ve vědomostech, neumí se učit, různé specifické poruchy jako jsou dyslexie apod. Proto je nezbytně důležitá práce vychovatelů, kteří pomáhají dětem s přípravou na vyučování. Podobná situace nastává v oblasti sebeobslužných činností. U některých dětí je potřeba základní hygienické návyky teprve vytvářet nebo odstranit zlozvyky. Další problém může nastat v péči o osobní věci, udržování pořádku v pokoji a ve společných prostorách. (Pávková, 2014, s. 51-52)

Kraus (2008, s. 101-104) ve své knize popsal funkce výchovných zařízení. Výchovná zařízení dle zákona 472/2011 Sb., § 7, „*poskytují služby a vzdělávání, které doplňují vzdělávání ve školách nebo s nimi přímo souvisejí, nebo zajišťují ústavní a ochrannou výchovu či preventivní výchovnou péči*“. Z toho plyne, že dětský domov také spadá mezi výchovná zařízení, tudíž by měl plnit tyto funkce:

- 1. Socializační funkce:** V této funkci je zásadní vést děti k zodpovědnosti za své jednání, vyzbrojit je silou, nepodléhat nejrůznějším „nástrahám“ a také v nich posilovat altruistické tendence a solidaritu. (Kraus, 2008)
- 2. Výchovná funkce:** Důraz klademe na celkový osobnostní rozvoj dítěte, především na složky emotivní a konativní. Naopak není potřeba klást důraz na vlastní proces předávání poznatků a na kognitivní složky rozvoje dítěte. (Kraus, 2008)
- 3. Pečovatelská funkce:** J. Materne (1988 in Kraus, 2008) chápe tuto funkci jako „*zaručení podmínek z hlediska zdraví, bezpečnosti a psychické pohody*“. Dle Krause (2008) se jedná především o uspokojování hygienických potřeb, stravování nebo zajištění lékařské péče.
- 4. Poradenská funkce:** Jedná se o poradenství zabývající se otázkami budoucí profese, studijních předpokladů, diagnostiky schopností, osobnostních zvláštností nebo také pomoc s osobními problémy. (Kraus, 2008)
- 5. Rekreační (relaxační) funkce:** Tato funkce probíhá především ve volném čase dětí. Jedná se například o navštěvování školních družin, přestávky ve škole, zájmové kroužky, pohybové aktivity atd. (Kraus, 2008)
- 6. Profesionalizační funkce:** Tato funkce se týká spíše středních (odborných) a vysokých škol. Úspěšné absolvování školy přispívá k úspěchu v budoucím povolání dítěte. Dítě by mělo získat vědomosti a dovednosti potřebné k vykonávání určitého zaměstnání. (Henecka-Wöhler, 1978 in Kraus, 2008)
- 7. Selektivní funkce:** Tato funkce se týká především škol. Podle toho jakou školu si dítě zvolí, jaký stupeň absolvuje, jaké má školní výsledky nebo jakou prestiž škola má, to vše ovlivní pozdější výběr zaměstnání nebo sociální status dítěte. (Kraus, 2008)

Poslední dvě funkce se týkají spíše škol. I přesto si myslím, že stojí za zmínku, jelikož se i na těchto funkcích může dětský domov podílet. Jak již zaznělo, dětský domov pomáhá s výběrem školy a následně i s přípravou na vyučování. Snaží se dítě maximálně podpořit, aby úspěšně dokončil studium.

1.7 Prostředí dětského domova

Prostředí, kde vyrůstáme, je jedinečné a má na nás obrovský vliv. Změna výchovného prostředí neboli přechod dítěte z rodiny do dětského domova je velkým zásahem do jeho života. S přechodem se pojí určitá rizika, která mohou nastat, záleží však v jakém věku a životní situaci se zrovna dítě nachází. (Langmeier, Balcar a Špitz, 2000, s. 303-315)

Na rozdíl od rodiny, která se skládá z členů rodiny jako je matka, otec a dítě, v dětském domově je tomu jinak. Řídícím orgánem dětského domova je ředitel, který je zodpovědný za veškerou činnost dětského domova a má právo jednat jménem dětského domova. Zaměstnance dětského domova rozdělujeme na pedagogické a pracovní technické pracovníky. Jedná se o ředitele, zástupce ředitele, vedoucí vychovatele, denní vychovatele, noční vychovatele, asistenty pedagoga, dále pak může být součástí sociální pracovník, psycholog a další pracovníci provozně technické sféry (domovník, účetní, hospodářka, uklízečky a skupinové hospodyně). (vyhláška č. 438/2006 Sb.)

Dítě po příchodu do dětského domova je přiřazeno do rodinné skupiny, kde se nachází 6 až 8 dětí. O jednu rodinnou skupinu se starají dva denní pedagogičtí pracovníci a dva noční pracovníci, kteří se střídají dle rozvrhu směn. Vychovatel je klíčovou osobou v péči o dítě z dětského domova. Každý vychovatel by měl mít soubor znalostí a dovedností v oboru, řídit se organizačními pravidly zařízení a platnou legislativou státu. Je od něj očekávána vysoká profesionalita, měl by být pozitivní vzor dítěte. (vyhláška č. 438/2006 Sb., Žufníček, Pacnerová aj. 2012, s. 21)

Vybavení dětského domova je téměř stejné jako v běžné rodině. V dětském domově se nachází obývací pokoj, ložnice dětí, pokoj vychovatelů, kuchyňka a sociální zařízení. Děti jsou vybaveny ošacením a obuví, dále mají k dispozici spoustu hraček, knih, psací stůl, potřeby pro vzdělávání, audiovizuální a výpočetní techniku apod. (vyhláška č. 438/2006 Sb.)

Děti navštěvují běžné základní či speciální školy v regionu, společně s dětmi vyrůstajícími v rodině. Výchovné působení dětského domova se zaměřuje na dobu mimo vyučování, tj. před odchodem do školy a po návratu ze školy. Jak již zaznělo, důležitou součástí volného času dětí z dětského domova je příprava na vyučování. Také se dětem poskytuje prostor pro rozvoj zájmů, odpočinek a pohybovou rekreaci. Tyto aktivity se dějí formou pravidelných, příležitostných, organizovaných, spontánních, individuálních, skupinových i hromadných činností. Dětský domov také umožňuje dětem navštěvovat zájmový kroužek. Upřednostňují účast dětí v útvarech mimo domov, např. ve škole, v domě dětí a mládeže, v základní umělecké škole apod. Díky tomu se mohou děti lépe socializovat. Děti mají také možnost přiměřené osobní svobody, zde hraje velkou roli věk a individuální zvláštnosti. Dětský domov také podporuje kontakt dětí s rodiči a dalšími rodinnými příslušníky. Nelehkým úkolem vychovatelů je připravit děti na budoucí samostatný život. Pro snazší odchod se snaží děti zapojovat do běžných činností, které budou později muset zvládat samy, jako je například péče o domácnost, vaření, nakupování apod. (Pávková, 2014)

2 Volný čas vs. internet

Ve druhé kapitole této bakalářské práce se zaměříme na volný čas a internet. V průběhu dějin až po současnost se v trávení volného času událo mnoho změn. Internet nyní hraje v trávení volného času velkou roli a právě proto se na něj tato bakalářská práce zaměřuje. V podkapitole o volném čase si nejprve objasníme jeho funkce a změny, které v průběhu dějin nastaly. Následně si vymezíme základní pojmy internetu, vysvětlíme si, co jsou to sociální sítě, jaké máme hry na internetu a rizika spojená s častějším trávením volného času na internetu.

2.1 Vymezení volného času

Volný čas patří mezi základní pojmy v pedagogice. Autoři pojem volný čas definují s dílčími rozdíly. V Pedagogickém slovníku (Průcha a kol., 2003) definuje Slepíčková volný čas jako „čas, se kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstává z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)“. (Slepíčková, 2003, in Průcha a kol., 2003, s. 274). Hofbauer a kol. (2008, s. 10) charakterizuje volný čas jako „část lidského života mimo čas pracovní a tzv. čas vázaný. Je to doba, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti seburčující a sebevytvářející“.

Hlavní znaky definicí lze vymežit takto:

- a) Volný čas je doba svobodné volby činností. Člověk provozuje činnost, kterou dělat chce, ne protože musí.
- b) Činnost, kterou si jedinec zvolil, je pro něho příjemná a přináší mu příjemné pocity.
- c) Volný čas nám dává prostor pro odpočinek, rekreaci a nabírání nových sil k dalšímu osobnostnímu rozvoji.

Mezi volný čas řadíme zájmové činnosti- naše koníčky, hobby. Opakem volného času je tzv. sféra povinností, tedy doba, kdy děláme naše povinnosti, bez ohledu na to, zda jsou nám příjemné nebo nepříjemné. Povinnosti máme spojené

především se zaměstnáním, vyučováním. Povinností je ale i péče o rodinu, zajišťování a uspokojování základních biologických potřeb. Patří sem i čas, který nazýváme jako ztrátový, například čekání u pokladen nebo jízda v autě. Volný čas a povinnosti nemůžeme přesně dělit, jelikož existují povinnosti, které člověk plní rád, nebo volnočasové aktivity, které nám nepřinášejí zábavu, ale např. hmotný efekt (např. pěstitelství, chovatelství, rybaření). Tuto oblast nazýváme polovolný čas. (Pávková, 2014, s. 11-12)

2.2 Funkce volného času

Funkce volného času jsou obvykle vymezovány ve dvou rovinách. Jedná se o roviny *společenských* funkcí a funkcí *významných pro člověka*. Vymezení funkcí volného času se věnovalo více autorů. Rozdíly mezi nimi spočívají v jejich zaměření (co je jejich centrem zájmu), přístupu (optimistický, skeptický, realistický) a období, ve kterém psali (ve starověku se objevuje často náboženská funkce, v současnosti tuto funkci autoři většinou vynechávají). (Knotová, 2011, s. 32, 34) Dumazdier (in Knotová, 2011) rozlišil tři vzájemně se prolínající funkce volného času:

- a) **Odpočinek:** Slouží k zotavení, reprodukci, regeneraci pracovní síly, pomáhá nám od únavy a odstraňuje napětí.
- b) **Rozptýlení:** Slouží k zábavě, kompenzaci nebo úniku od jednotvárné práce a pomáhá nám změnit myšlenky z negativních na pozitivní.
- c) **Rozvoj:** Prostřednictvím činností slouží k rozvoji osobnosti. Rozvíjet může například kreativitu, představivost, manuální zručnost, fyzickou kondici atd.

Dalším často zmiňovaným autorem ve vymezování funkcí volného času je Opaschowsky (in Kratochvílová, 2004). Za základní funkce považuje **rekreaci** (odpočinek, uvolnění), **kompenzaci** (rozptýlení, zábava), **výchovu a další vzdělávání** (např. celoživotní vzdělávání), **kontemplaci** (sebeobjevování, porozumění sobě), **komunikaci** (navazování vztahů, dorozumívání se), **participaci**

(např. podílení se na společenském životě, solidarita, aktivita ve veřejně-politickém dění) a **integraci** (soužití v rodině, sousedství, škola, spolupráce).

Pávková a kol. (2008, s. 39-42) popisuje ve své knize tyto funkce:

- a) **Výchovná funkce:** Dochází k rozvíjení schopností a vědomostí, usměrňování dětí, uspokojování zájmů a potřeb a na formování žádoucích postojů a morálních vlastností. Na získání těchto dovedností a schopností se podílejí zájmové kroužky podle svých specifických možností.

- b) **Zdravotní funkce:** Tato funkce přispívá k usměrňování režimu dne s cílem podporovat zdravý tělesný a duševní vývoj dětí. K tomu nám napomáhá střídání činností, pobyt na čerstvém vzduchu, pohybové aktivity, vedení dětí ke správné životosprávě nebo také dodržování hygieny.

- c) **Sociální funkce:** Zaměřuje se na nácvik komunikace, nácvik společenského chování, utváření sociálních vztahů apod. Zařízení se snaží vyrovnávat materiální i psychické rozdíly u dětí. Snaha vytvořit u dětí žádoucí sociální vztahy.

- d) **Preventivní a rozvojové zaměření:** Cílem této funkce je zabránit výskytu nějakého nežádoucího jevu (např. záškoláctví, šikana, drogová závislost, kriminalita, rasismus apod.). Prevenci rozdělujeme na *primární*, *sekundární* a *terciální*. (Pávková a kol., 2009, s. 39-42)

2.3 Změny v trávení volného času

Díky civilizačním a společenským změnám si volný čas prošel v minulosti mnoha změnami. Naše babičky ve svém volném čase navštěvovaly kroužek pionýrů, mnoho času trávily venku s kamarády a pobíhaly po lese. Výběr hraček také nebyl takový, jaký máme dnes. Jinak tomu má dnešní mládež, která si nejraději hraje doma na telefonu, počítači nebo sleduje televizi. Doba se mění a volný čas s ní. Co ovlivnilo volnočasové aktivity v průběhu dějin? Zpočátku za změny mohla

především politická situace. Významné změny také nastaly s rozvojem techniky, na kterou se zaměřuje naše bakalářská práce.

Rozvoj techniky

S rychlým nástupem techniky přišly nové trendy v trávení volného času. Převrat nastal v období od roku 1990-2000, kdy se nabídka trávení volného času začala postupně měnit. Začal rozvoj techniky, a to především televize, která se pro děti a mladé lidi stala významnou. Dalším stupněm se stal příchod nových hudebních stylů. Do ČR začala pronikat populární hudba z Anglie a Ameriky. Mezi populární aktivity patřil poslech audiokazet, které se přehrávaly v audiopřehrávačích, ty ovšem postupně nahrazovaly CD - přehrávače. Začaly se objevovat první počítače a s nimi již zmíněný internet, který ale zatím byl spíše nedostupný. Také nabídka kroužků se změnila, objevovaly se různé počítačové a technické kroužky. Nabídka se měnila v závislosti na trendech a módních vlnách, které k nám pronikaly ze zahraničí. Do podvědomí lidí začaly pomalu pronikat mobilní telefony, které byly však stále spíše nedostupné zboží.

V následujících letech 2000-2007 byly počítače a internet stále na vzestupu. S rychlým nástupem k nám také přišly mobilní telefony. Rozvíjel se také trh s nabídkou deskových her (dříve byly na trhu pouze: Člověče, nezlob se, Dostihy a sázky). Do pozadí ustoupila televize, nahradil ji internet. Během této doby ČR vstoupila do EU, a tím se nám otevřely nové možnosti a mezinárodní aktivity. Mezi oblíbené aktivity patřil pohyb, zejména netradiční sporty. (Michalíková, 2014, [online])

Trendy společnosti

Od roku 2007-2013 se nabídka aktivit rozšířila, organizace si pořídily nové a kvalitnější vybavení. Na trhu se začaly objevovat nové sporty a herní aktivity, nově se začala organizovat různá mistrovství ČR. Do módy se začaly vracet i některé staré aktivity. Společnost se více zajímá o zdravý životní styl. Snaží se mládež vést k aktivitám vedoucím k těmto návykům, zejména k pohybovým aktivitám a správnému stravování. Jeden z důvodů je, že děti tráví hodně času na internetu. Trh aktivit začal být přesycen a lidé si neumějí vybrat z široké nabídky. Do módy také

přišly sociální sítě, kde si poměrně rychle zakládají účet všichni, kteří mají přístup k internetu. (Michalíková, 2014, [online])

Dostupnost nabídky

V současnosti mají děti a mladí lidé mnoho možností, jak trávit svůj volný čas. Aktivit je tolik, že dotyční si musí vybírat dle zvolených priorit a hodnot. Dá se říct, že trh je přesycený nabídkou volnočasových aktivit. Pokud se podíváme na nabídku středisek volného času v ČR, tak najdeme možnosti, o kterých se našim babičkám mohlo jen zdát. Organizace se předhánějí v originálních nápadech. Novou a oblíbenou aktivitou se stává Erasmus, který otevírá možnosti podívat se do světa. V popředí však stále zůstávají sociální sítě, které užívá téměř každý mladý člověk. (Michalíková, 2014, [online], Pávková, 2014 s. 112)

2.4 Vymezení internetu

V dnešní době je internet součástí každé domácnosti. Umožňuje nám vyhledávat informace z různých oblastí bez zdlouhavého hledání v knihách. Prostřednictvím GPS navigace se dostaneme kamkoliv bez složitého listování v papírové mapě, můžeme nakupovat, aniž bychom někam museli dojít a hlavně psát si, volat a vidět se s člověkem, který je na druhém konci země. Doba se neustále vyvíjí. Není to tak dávno, kdy byly vynalezeny automobily, letadla, telefon a také náš již zmiňovaný internet. S každým vynálezem přišel velký pokrok, každý pokrok přispěl k většímu blahobytu nás všech. V dnešní době je pro nás velmi těžké si představit, jak se lidem žilo bez těchto vynálezů. (Hulanová, 2012, s. 16)

Dle Blažkové (2005) je internet *„decentralizovaná celosvětová síť spojující počítače různých vlastníků, která je odolná proti výpadku jedné nebo několika částí. Umožňuje sdílení dat, používání e-mailu a mnoho dalších služeb. Internet nekontroluje žádná autorita a celý systém je vybudován tak, aby se řídil sám.“* (Blažková, 2005, s. 13)

S digitálními technologiemi se spojují dva pojmy: digitální domorodci a digitální přistěhovalci. Vzhledem k tomu, že se v bakalářské práci zabýváme dětmi docházejícími na 2. stupeň základních škol (=digitální domorodci) a zároveň se zde

zmiňujeme o rodičích a vychovatelích (=digitální přistěhovalci), je důležité si tyto dva pojmy vysvětlit.

Již v roce 2001 byl zaveden pojem digitální domorodci a přistěhovalci, který vymyslel Marc Prensky. Digitálními domorodci označuje generaci narozenou po roce 1980, která vyrostla obklopená digitálními technologiemi, jako jsou počítače, videohry, televize, digitální hudební přehrávače, videokamery, mobilní telefony a další. Jsou tzv. „rodilými mluvčími“ digitálního jazyka.

Ty, kteří se nenarodili jako digitální domorodci, nazývá Prensky digitálními přistěhovalci. Tato generace se snaží přizpůsobit digitálnímu prostředí, učí se jak s technologiemi zacházet, je to pro ně něco nového. Mají tzv. „přízvuk“, je u nich vidět, že se v minulosti s technologiemi neseznámili. Tato generace se učí „nový (digitální) jazyk“. Každý se učí tento jazyk individuálně, někomu to jde lépe a hned, někdo se tento nový jazyk nenaučí nikdy. (Prensky, 2001)

2.5 Sociální sítě

Písecký a Kožíšek (2016) definují sociální síť jako „*internetovou službu, která umožňuje svým členům vytvářet veřejné, uzavřené nebo i firemní profily, prezentace, diskusní fóra, a nabízí prostor pro sdílení fotografií, videí, obsahu a dalších aktivit.*“

Obsah sociálních sítí je většinou tvořen jejími uživateli. Prostřednictvím příspěvků nebo veřejné komunikace, chatů a dalších kanálů uživatelé vytváří obsah na sociálních sítích. (Písecký, Kožíšek, 2016, s. 26)

Přes 80% lidí z celkové populace používá nějakou sociální síť. V roce 2018 v USA zkoumali, jaké sociální sítě jsou nejpopulárnější pro mládež ve věku 13-17 let. Na prvním místě se umístila služba YouTube (85%) dále pak Instagram (72%), Snapchat (69%) a následně Facebook (51%). Tento výzkum proběhl ještě předtím, než se do povědomí adolescentů dostala nová síť TikTok. Odborníci předpokládají, že pokud by se výzkum prováděl znovu, síť TikTok by spadala k nejpoužívanějším sítím. Nyní se zaměříme na již zmíněné nejoblíbenější sociální sítě. (Dočekal, et al., 2019, s. 77)

YouTube

Server YouTube umožňuje zveřejnit a sdílet libovolná videa na internetu. Jednotlivá videa pak lze dále sdílet na jiných webových stránkách. Služba YouTube je pro uživatele zcela zdarma, veškeré finance získávají z reklamy. YouTube je dostupný již v 97 zemích a přeložen do více než 80 jazyků světa.

Počátky YouTube jsou spojovány s rokem 2005, společnými silami ho založili Chad Hurley, Steve Chen a Jawed Karim. Původní myšlenka internetového portálu byla volné sdílení domácího videa. Postupem času se ale jeho záběr rozšiřoval o hudební klipy, filmy či videohry a z čistě zábavné služby se stala i služba veřejná. Nyní se z točení videí stal byznys a pro některé youtubery dokonce plnohodnotné povolání. Jejich příjem plyne z inzerce, kterou ve videích předkládají svým divákům. Mezi nejvíce sledované kanály na YouTube patří: ViralBrothers, GogoMan TV, MenT, Jirka Král a GEJMR. Youtubeři se pro děti a dospívající mnohdy stávají velkým vzorem, a proto se u nich objevuje přání stát se také youtuberem. (Dočekal, et al., 2019, s. 59, 62)

Každý, kdo chce využívat služby YouTube bez omezeného režimu, by měl být přihlášený na účtu Google. Mladší děti mohou využívat verzi „kids“ prostřednictvím Google účtu rodiče nebo svého účtu Google spravovaného pomocí aplikace Family Link. Pokud je dítě starší 15 let, může být na YouTube pod svým účtem. YouTube však blokuje videa, která nejsou vhodná pro jeho věk. (Google, [online])

Instagram

„Služba nabízející zveřejňování fotografií a videosekvencí, které mohou být upraveny grafickým filtrem. Uživatelé zveřejněný obsah označují jako „hashtagy“, které usnadňují vyhledání podobných témat.“ (Písecký, Kožíšek, 2016, s. 26)

Instagram se poprvé objevil v roce 2010. S tímto nápadem přišla společnost Apple, v roce 2012 ji však koupila společnost Facebook (Mark Zuckerberg). Dnes je na Instagramu zaregistrováno přes 1 miliardu uživatelů, tento počet stále stoupá. Osoby starší 13 let mají možnost si zde vytvořit vlastní profil, na kterém sdílí fotografie nebo krátká videa. Stejně jako na Facebooku i zde existuje zeď, na které lidé sledují fotografie a videa ostatních uživatelů. Pokud se vám nějaká fotka či video

líbí, můžete příspěvku dát „lajk“ v podobě srdíčka nebo napsat komentář. Uživatelé zde také využívají tzv. hashtagy, jsou to slova, která označují znakem #, tyto znaky spojují veškerý obsah, který všichni uživatelé na Instagramu označili. Takovou možnost ocení především cestovatelé, kteří si pod hashtagem mohou vyhledat místo, jež se chystají navštívit, a mohou zde najít aktuální fotografie z dané lokality.

Od roku 2016 má také Instagram novou funkci zvanou Instagram Stories. Dnes tuto funkci najdeme i na Facebooku, pochází z aplikace Snapchat. V této funkci se nachází fotky a videa, které jsou viditelné max. 24 hodin, poté zmizí.

Instagram slouží lidem primárně k zábavě. Celebrity a další veřejně známé osobnosti využívají tuto službu ke komunikaci s širokou veřejností. Na Instagramu si také vytvářejí účty firmy a podnikatelé. Díky funkcím, které Instagram nabízí, může firma či podnikatel získat větší popularitu a následně i prodej. (Kubala, 2019, [online])

Snapchat

Snapchat se původně jmenoval Picaboo. Vznikl jako školní projekt studentů Stanfordské univerzity v roce 2011. Aplikace Snapchat umožňuje lidem starší 13 let zasílat si jednoduché fotografie a videa, které se zobrazí na omezený čas.

Fotografie a videa je možné vylepšit barevnými texty, obrázky, ikonami nebo speciálními filtry. Snapchat přišel s originálním nápadem, který okopírovala konkurence. Aktuálně se nejvíce podobá aplikaci Instagram. Tvůrci Snapchatu tvrdí, že zveřejněné fotografie či videa po uplynutí stanovené doby zmizí a nikam se neuloží. Uživatelé však mohou zaslaný materiál zvětšit, a to pomocí funkce screenshot. Na toto jednání je následně majitel zaslané fotografie upozorněn.

V poslední době se Snapchat potýká s nepříjemným úbytkem uživatelů. Příčinou může být hlavně konkurence v podobě Instagramu, který tyto funkce okopíroval (Instagram Stories), to způsobilo razantní pokles zájmu o aplikaci. V červenci 2018 bylo přibližně 255 miliónů aktivních uživatelů celosvětově a koncem toho samého roku klesl pod 180 miliónů. Pokud provozovatelé nepřijdou s novým nápadem, je pravděpodobné, že oblíbenost této sociální sítě bude i nadále menší. (Kubala, 2019, [online])

Facebook

Facebook byl založen Markem Zuckerbergem v roce 2004. Původní plán zakladatele byl vytvořit komunitní projekt na Harvardské univerzitě, tento projekt se velmi rychle rozšířil do celého světa. Hlavní výhodou této služby je vzájemné působení mezi uživateli, možnost komunikace na dálku nebo sdílení obsahu či fotek. Na tento server se může připojit kdokoli starší 13 let. (Písecký, Kožíšek, 2016, s. 26)

Podle výzkumu Ami Digital tuto službu využívá alespoň jednou za měsíc více než 2,2 miliardy lidí z celého světa. Více než 1,4 miliardy lidí z toho jej využívá každý den. Pokud se budeme soustředit na Českou republiku, tak Facebook využívá 5,3 milionu lidí. Většina z toho jsou lidé ve věku od 13 do 35 let.

Facebook je v internetovém světě již dlouhou dobu velice oblíbený, ale v poslední době výzkumy dokazují, že Facebook stárne. Lidé jsou zde méně aktivní a přesouvají se na jiné sociální sítě, zejména na Instagram, Messenger, Whatsapp nebo Viber. Zatímco aktivita na Facebooku klesá, u jiných aplikací je tomu naopak. (České noviny, 2019, [online])

TikTok

Původně se tato aplikace jmenovala Musical.ly a sloužila primárně na sdílení krátkých videí, zaměřených většinou na hudební produkci či reprodukci. Každý uživatel tak mohl sdílet s ostatními svá domácí hudební videa nebo amatérské hudební videoklipy doplněné o různé filtry a efekty. V roce 2017 se Musical.ly změnilo na službu TikTok. Zakladatelem je čínská společnost ByteDance. Od původní verze se liší podobou online portálu a také přibylo několik nových funkcí. Aplikaci TikTok využívá v současnosti přibližně půl miliardy uživatelů měsíčně z celého světa.

Uživatelé starší 13 let mohou nahrávat a sdílet svá domácí hudební videa nebo natočit krátký hudební videoklip ke známé písni nebo videoklip ke známé hlášce z filmu. Videa jsou krátká 15 sekund, textová složka ve videích téměř chybí. Dále si mohou prohlížet videa ostatních uživatelů, komentovat je, dávat „lajk“ a označit je pod „hashtagem“ (=klíčové slovo nebo fráze označená „#“). Další lákavou funkcí jsou tzv. duety. Uživatelé natočí pouze část videa a označí ho hashtagem „#duetwithme“, čímž vyzve jiného uživatele k tomu, aby natočil druhou část

hudebního videa. Výsledkem je pak video složené od obou uživatelů. (Kopecký, 2019, [online])

2.6 Hry na internetu

„Virtuální realita nás může skvěle bavit, mnoho naučit, dokonce i léčit, ale umí nás také perfektně zblbnout.“ (Dočekal, et al., 2019, s. 21)

Další oblíbenou aktivitou u dnešní mládeže je hraní her online. Co jim hry na internetu nabízí? V první řadě zaženu nudu, odpočinou si, dále si mohou najít nové přátele anebo se něčemu novému přiučit. Mnoho her je totiž zaměřeno na rozvoj logického a strategického myšlení a podporuje tvorbu komunit, kde mohou hráči mezi sebou komunikovat a později i spolupracovat. (Jak na internet, 2013, [online])

Dle Blinky (2016) do nedávna byly nejpopulárnější takzvané MMORPG hry (z anglického role playing games), neboli online hry na hrdiny, pro které je typický fantasy či sci-fi žánr. Hráči ve hře ovládají postavu (neboli avatara), která plní různé úkoly, bojuje s příšerami i s postavami jiných hráčů, ale mohou se také stát řemeslníky a vyrábět předměty pro ostatní hráče, nebo jen tak objevovat virtuální svět dané hry. Typickým zástupcem je hra World of Warcraft.

Nejoblíbenějším žánrem dle Blinky (2016) jsou hry zvané MOBA (z anglického multiplayer online battle arena), kde hráči v několikaminutových sekvencích opakovaně bojují mezi sebou. Typickým zástupcem tohoto žánru je League of Legends nebo World of Tanks. Další typy her, které stojí za zmínku, jsou virtuální světy jako Second Life a budovatelské hry jako Minecraft. (Blinka, 2016, s. 112-113)

Na internetu najdeme i hry, které se dají hrát v prohlížeči bez nutnosti instalace. Takových serverů máme k dispozici opravdu mnoho, například superhry.cz, hry.cz, herna.biz nebo onlinehry.cz atd. Takové hry jsou rozděleny podle nejrůznějších žánrů například agentury, akční hry, arkády, strategie, hry na hrdiny aj. Na některých stránkách jsou hry zaměřeny přímo pro dívky či chlapce, nebo hry určené pro malé děti. Hry v prohlížeči jsou výrazně jednodušší než počítačové hry, a proto se staly lákavější především pro mladší děti.

Entertainment Software Association v roce 2017 vydal žebříček neprodávanějších žánrů her. Na prvním místě se umístily střílečky, poté následovaly

akční hry, sportovní hry, rolové hry, dobrodružné, závodní, bojové, strategické a ostatní. (Jak na internet, 2013, [online], Suchá, et al., 2018, s. 31)

2.7 Rizika užívání internetu

Častější trávení volného času na internetu s sebou nese určitá rizika. Každé dítě je jiné a každé tráví na internetu svůj čas jiným způsobem. Někdo je více na sociálních sítích, jiný zase hraje hry. Každá zábava s sebou nese rizika jiná, proto jsme rizika rozdělili na tři části- rizika sociálních sítí, rizika online her a závislost na internetu.

Rizika sociálních sítí

Sociální sítě jsou silně návykové. Se závislostí na internetu a na sociálních sítích je spojován syndrom FOMO. Tento pojem znamená behaviorální závislost, pro kterou je charakteristický strach z toho, že něco zmeškáme či propásneme. Projevuje se neustálou potřebou kontrolovat, co se děje na sociálních sítích. Pro jedince trpící tímto syndromem je typickým znakem, že jsou neustále online. K tomu nám napomáhají možnosti dnešní doby, kdy se technologie neustále zdokonalují a můžeme mít internet v mobilu 24 hodin denně. Lidé trpící tímto syndromem jsou často podráždění, nervózní, mají špatnou náladu, může se objevit i deprese, úzkosti nebo bušení srdce. (E-bezpečí, 2017)

Jedním z rizikových jevů sociálních sítí je sexting. Kubala (2019) tento pojem definoval jako „*dobrovolné sdílení vlastních intimních materiálů*“. Touto aktivitou se zabývají nejen dospělí, ale i dospívající a děti. Prostřednictvím sociálních sítí posílají lechtivé fotografie či videa. Následně je velké riziko zneužití zaslaných materiálů, mohou se tak stát velkou účinnou zbraní k vyhrožování.

Sociální sítě jsou častým místem, kde se odehrává kyberšikana. Útočník může posílat anonymní útočné zprávy, které by ve skutečném životě neměl odvahu říct dotyčnému do obličeje. Například v aplikaci Snapchat může útočník poslat výhružnou zprávu, která však po přečtení okamžitě zmizí. Pokud oběť nestihne vytvořit kopii, nemá tak žádný důkaz pro policii.

Dalším rizikem je trend pořizování dokonalých fotografií. Uživatelé se snaží vyfotit či natočit momentky mnohdy na nepřístupných či nebezpečných místech. Často při jejich pořizování jdou za hranu svých schopností. Cílem je získat co nejvíce „lajků“ a k tomu jim pomůže perfektní fotka. Podle statistik v letech 2011-2017 zemřelo na celém světě víc než 260 lidí kvůli selfie. Nebezpečné jsou také možnosti přidat na fotografie různé zkrášlující filtry. V roce 2018 lékaři zaznamenali větší zájem o plastickou chirurgii. Lidé netouží vypadat jako oblíbené celebrity, ale chtějí vypadat stejně, jako když použijí filtr v aplikaci Snapchat nebo Instagram. Toto nebezpečné chování dostalo odborný název „*Snapchat dysmorphia*“ (Kubala, 2019, [online]). Což znamená, že jedinec neustále myslí na to, jaké má chyby a jak je ošklivý. Často se jedná o pouhé domněnky vzhledového nedostatku, které jsou pro okolí bezvýznamné. Chirurgické zákroky však mnohdy nepřinášejí pacientům úlevu, ale naopak stupňují jejich zoufalství, které může vést k sebevraždě.

Dalším rizikem sociálních sítí může být krádež uživatelského účtu. Nejčastěji jsou tyto útoky na veřejně známé osoby, ale oběťmi mohou být i běžní uživatelé. Dalším častým rizikem jsou falešné profily. Lidé se vydávají za někoho úplně jiného. Mnohdy to tak dělají pedofilové nebo sexuálně nestandardně zaměřeni jedinci. (Kubala, 2019, [online])

Kyberstalking a Kybergrooming jsou další dva důležité pojmy, které se týkají rizik sociálních sítí. Kyberstalking je nebezpečné, dlouhodobé, opakované a stupňované kontaktování nebo pronásledování oběti. Útočník pronásleduje oběť s cílem vyvolat u ní pocit strachu o své soukromí, zdraví nebo život. Mezi formy kyberstalkingu patří:

- Zasílání zpráv SMS.
- Časté telefonáty a prozvánění.
- Zasílání zpráv prostřednictvím messengerů a e-mailů.
- Opakované komentování příspěvků oběti na sociální síti.
- Zveřejňování informací ze života oběti.
- Krádež identity oběti.
- Monitorování počítače oběti speciálními programy. (Kohout, 2017, s. 26-27)

Pojem kybergrooming definoval Kohout (2017) jako „*psychickou manipulaci dítěte dospělým prostřednictvím moderních komunikačních technologií s cílem získat důvěru oběti, vylákat ji na osobní schůzku a zpravidla sexuálně zneužít.*“ Oběti kybergroomingu se může stát kdokoliv, ale většinou se jedná o dívky ve věku 11-17 let. Útočník využívá informační a komunikační technologie k tomu, aby dosáhl svého cíle. Mnohdy se útočník vydává za jinou osobu, než ve skutečnosti je. Typickou vlastností pro kybergroomera (útočníka) je trpělivost. S obětí si dokáže psát i několik měsíců, aby získal důvěru. (Kohout, 2017, s. 24-25)

Posledním rizikem sociálních sítí je šíření poplašných zpráv a dezinformací (fakenews). Poplašná zpráva dle Kohouta a Karchňáka (2016) může např. „*varovat před neexistujícím nebezpečím, před počítačovým virem, prosí o pomoc, anebo chce pouze pobavit.*“ Také se může objevit řetězová zpráva, ve které je kladen důraz na další přeposílání zprávy. Cílem hoaxy je:

- Vyvolat strach.
- Šířit falešnou radu.
- Manipulovat s názory lidí.
- Poškodit instituci, značku, firmu, výrobek.
- Ohromit, zaujmout, přilákat pozornost.
- Vystřelit si z důvěrných uživatelů. (Kohout, Karchňák, 2016, s. 27-28)

Rizika on-line her

Jedním z rizik je nákup dalších herních doplňků ve hře. Většina on-line her se totiž vyskytuje pouze v základní verzi zdarma. Za reálné peníze si můžete koupit nové doplňky, zbraně, postavu nebo profil. Dalším rizikem je stejně jako u předchozího tématu nadměrné hraní, které může vést k závislosti- netolismu.

Výzkumné studie dokazují, že u hráčů vykazující závislost se projevuje vyšší depresivita a vyšší hladina úzkosti. Až 98% hráčů vyhledává hraní, aby si zlepšilo náladu. Hráči tak mají v hrách svůj vlastní svět a utíkají do něho před problémy ze skutečného života. Výzkumy ukazují, že čím vážnější má jedinec psychosociální problémy, tím spíše se u něj bude vyskytovat nadměrné hraní i se svými důsledky.

Hry mohou obsahovat i násilí a agresivní prvky. U některých závislých jedinců pak vyvolává agresivní chování. Časté hraní a dívání se na násilné hry může

u hráčů vyvolat nižší empatii a pozitivní přístup k násilí. (Jak na internet, 2013, [online], Suchá, et al., 2018, s. 70-72)

Závislost na internetu

Nejvíce ohrožení jsou lidé, kteří se cítí v reálném světě osamělí, mají problémy s navazováním kontaktů, jsou psychicky labilní apod. Další rizikovou skupinou mohou být také děti nebo dospělí s poruchou pozornosti. Internet či hry jim nabízí možnost neustále měnit aktivitu, tudíž jejich pozornost je zatěžována tak dlouho, jak jen dotyčný potřebuje. (Jak na internet, 2013, [online])

Virtuální drogy jsou schopny uspokojit všechny lidské potřeby. Pokud nemůže k uspokojení potřeby dojít (např. pocit hladu), hráč potřebu potlačí. Každý si ve virtuálním světě může najít to, co ho zajímá a baví. V dnešní době k závislosti napomáhá i možnost připojení, které je téměř všude díky mobilní datové síti a chytrým přenosným zařízením, jako jsou telefony nebo tablety. (E-bezpečí, 2011, [online])

Odborníci rozlišují 3 základní typy závislosti na internetu:

a) Závislost na online hrách: Jedná se především o hry pro více hráčů.

V těchto hrách mají hráči možnost hrát s tisíci hráči na celém světě ve stejný čas, na stejném místě, ve virtuálním světě. Nejčastěji uváděné hry v souvislosti se závislostí jsou World of Warcraft nebo Lineage.

b) Závislost na online komunikaci: Pod tuto kategorii spadají uživatelé internetu, kteří většinu svého času tráví komunikací přes internet. Je jedno, zda se skutečnými přáteli nebo pouze internetovými. Jedná se především o sociální sítě, jako je např.: Facebook, Twitter, Myspace, Lide.cz nebo to může být e-mail, Skype, diskusní fóra, chatroomy.

c) Závislost na stránkách s pornografickým obsahem: Do této kategorie řadíme návštěvníky webových stránek s pornografickým obsahem. Projevuje se to častým sledováním pornografie, které narušuje každodenní život jedinců. (Adiktologie, 2010, [online])

3 Charakteristika staršího školního věku

V poslední teoretické kapitole si představíme specifika staršího školního věku. Tuto věkovou skupinu jsme zvolili z toho důvodu, že je odborníky nazývána jako riziková pro vznik závislostního chování na elektronických zařízeních. (Jak na internet, 2013, [online])

V této kapitole si nejprve vymezení starší školní věk, představíme si jednotlivé změny ve vývoji, následně se zaměříme na volný čas dítěte a v závěru na to, jaký má internet vliv na dítě.

3.1 Vymezení staršího školního věku

Autoři se při věkovém vymezení staršího školního věku neshodují, důvodem jsou vyskytující se různá pojetí. Nejčastěji však autoři vymezují starší školní věk mezi 11.-15. rokem. (Říčan, 2004, s. 169, Matějček, 2011, s. 131). Vágnerová (2012, s. 367) rozděluje adolescenci na ranou (11-15 let) a pozdní (15-20 let). Thorová (2015, s. 414) vymezuje adolescenci mezi 12.–19. rokem.

V této kapitole budeme tedy hovořit o dětech staršího školního věku, o pubertě, pubescentech, adolescentech anebo použijeme pojem dospívání. Pokud mluvíme o pubescenci, znamená to především tělesné dospívání dítěte. Adolescence se zaměřuje spíše na psychickou stránku dítěte. Dospívání zahrnuje pubescenci i adolescenci dohromady. (Říčan, 2004, s. 170)

Podle Říčana (2004) je věková hranice opodstatněná určitými rysy. Spodní hranice je dána změnami v tělesném vývoji, ve změněném způsobu školního vzdělávání (zahájení odborné výuky) a v citovém vývoji (první zamilování). Znaky pro horní hranici jsou dány biologicky (možnost zplodit dítě), jedinec se musí rozhodnout, zda bude dále studovat a získá právní zodpovědnost za své činy, tudíž dostane občanský průkaz (15 let). Z psychologického hlediska by se jedinec po patnáctém roce měl postupně stabilizovat a celkově se vývoj zklidnit. Důležité je říct, že individuální rozdíly v tomto věku jsou zvláště výrazné, ať jde o tělesný nebo duševní vývoj. (Říčan, 2004, s. 170)

Období staršího školního věku je z celého života nejdramatičtější. Matějček a Pokorná (1998, s. 143) toto období nazývá jako „vývojový zázrak“, jelikož v životě

jedince nastává mnoho změn. Konkrétní změny si vysvětlíme v následujících kapitolách.

3.2 Tělesný a duševní vývoj

„Proces růstu a zrání, kterým si každý člověk musí projít, se skládá z tisíce dějů, které se odehrávají ve všech orgánech, vzájemně do sebe zapadají, ovlivňují se a podmiňují.“ (Matějček, Pokorná 1998, s. 145)

Viditelné změny v období staršího školního věku můžeme pozorovat především v růstu. Dívky nejvíce rostou mezi jedenáctým a dvanáctým rokem, na rozdíl od chlapců, kteří nejvíce rostou o dva roky později. Po patnáctém roce růst není tak prudký, ale pozvolný. Výjimečně se může stát, že jedinec i po patnáctém roce náhle více vyrostе. Dívka v průměru vyrostе asi o 9 cm za rok a přibude cca o 5 kg, chlapec vyrostе o 10 až 12 cm a přibere kolem 6 kg. (Říčan, 2004, s. 171)

Další změny můžeme pozorovat v tělesných tvarech. Zejména u dívek dochází k rozšíření boků, zvětšení prsou a celkovému zaoblení postavy. Pro chlapce je zase charakteristické rozšíření ramen. Výrazným znakem pro chlapce je změna hlasu, která souvisí se změnou hrtanu. Dochází k dotváření a zvětšení zevních pohlavních orgánů a začíná se tvořit typické mužské či ženské ochlupení.

Tělo jedince v období staršího školního věku se mění nejen navenek, ale i uvnitř. Chlapcům i dívkám dozrávají vnitřní pohlavní orgány, jako jsou varlata a vaječníky. Tyto orgány zvýší produkci specifických pohlavních hormonů (u dívek estrogen, u chlapců testosteron), díky nimž mohou vaječníky produkovat zralá vajíčka a varlata spermie. Pro dívky je také charakteristická první menstruace. (Říčan, 2004, s. 171-174, Matějček, Pokorná, 1998, s. 143-145, Thorová, 2015, s. 424- 426)

Důležitým bodem v duševním vývoji je vývoj inteligence. Říčan (2004) ve své knize uvedl, že *„patnáctiletý je schopen vědecky myslet“*. Dle Matějčka a Pokorné (1998) jsou dokonce tito jedinci *„inteligentnější než jejich rodiče“*. Autoři, ale hned uvádějí tyto výroky na pravou míru a dodávají, že myšlení je ještě neohrabané a s mnoha chybami, jelikož jim chybí zkušenost.

Jedinec je schopen se zamyslet nad vlastními myšlenkami, uvědomit si svůj vlastní názor, uvědomuje si příčiny a následky a dokáže utvořit obecný závěr. Myslí

nezávisle na obsahu a zvládne myslet o neskutečném či neexistujícím. Hledá odpověď na složitější otázky, jako jsou například hodnoty nebo smysl života. Objevuje se také zájem o psychologické myšlení, zajímají se o povahové odlišnosti lidí a jejich pohnutky v chování. (Říčan, 2004, s. 174, Matějček, Pokorná, s. 145)

Adolescent dokáže být také velmi kritický, nespokojený a pesimistický nejen k sobě, ale i k ostatním. Domnívá se, že každého zajímají jeho názory, přeceňuje svou důležitost a schopnosti, někdy zbytečně riskuje a je přesvědčen o své nezranitelnosti. Dochází k výraznému projevu citů a častému střídání nálad. Nálady se střídají od pocitů méněcennosti až k úplnému entuziasmu. Říčan (2004) tuto náladovost nazývá jako „*život na sopce*“. Své nálady si mnohdy dospívající zapisují do deníků nebo na své blogy. (Thorová, 2015, s. 428-432, Říčan, 2004, s. 177)

3.3 Sociální vývoj

V období staršího školního věku klesá závislost na rodičích, jedná se o další krok k samostatnosti. Vztahy s rodiči jsou však stále velmi důležité a dávají dítěti sociální oporu a jistotu. Dospívající se k rodičům chovají velmi kriticky, vytykají jim nedostatky, stydí se za projevy jejich něžnosti a lásky a nelíbí se jim jejich přílišná kontrola. Pozorují jejich chování, diskutují s nimi o jejich názorech a často zastávají opačné názory než jejich rodiče. Dítě si čím dál tím více uvědomuje, že se loučí s dětskou něhou, důvěřivostí a také s dětskou loajalitou k rodičům. Vzpoura se týká i dalších autorit, především učitelů. Ve škole děti v tomto věku bystře sledují každou učitelovu chybu, nedostatek a pohotově to komentují. Kladný vztah k učitelům nedávají najevo, bojí se, že je spolužáci nazvou šplhounem. (Říčan, 2004, s. 182-183)

Velký vliv na dospívajícího mají vrstevníci. Zpočátku si hledají především vrstevníky stejného pohlaví. Tyto skupiny vznikaly již dříve, ale nyní jsou vztahy stabilnější. Navzájem je spojují společné zájmy, silný pocit s přáním sdružovat se, vzájemný obdiv a možnost napodobování. Postupem času si děti začnou hledat intimní párové přátelství. Jedná se o užší emoční vztah ke kamarádovi, kterému důvěřuje. Vzájemně si vyměňují vlastní pocity, zkušenosti a sdílejí spolu svá

tajemství. Přátelství ve dvou je odlišné od kamarádství ve skupině- nemusí se podřizovat skupinovým normám. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 154-155)

V období staršího školního věku nastává první navazování partnerských vztahů. Nejprve jsou dospívající ve vztahu bázlivý, tápavý a nejistý. Sympatie si dávají najevo z počátku „na dálku“- vtípkováním, koketováním nebo pokřikováním na sebe. Postupem času tuto etapu překonají a navazují intimnější vztahy, kde převažuje erotická vášeň a experimentování se vztahy, může se objevit i promiskuita. Získávají tak první erotické zkušenosti. Vztahy jsou však i nadále nestálé a méně důvěrné. (Thorová, 2015, s. 422-426, Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 155)

3.4 Starší školní věk a volný čas

Trávení volného času dnešních pubescentů odpovídá jejich rozumové i celkové vyspělosti. Pro pubescenta má volný čas spolu se školou stále rostoucí význam pro vývoj všech složek osobnosti. Každý člověk je jiný, a tudíž se i trávení volného času u každého liší. V této kapitole se budeme opírat o výsledky z výzkumu HBSC z roku 2018, do něhož se zapojilo 13 000 dětí ve věku 11, 13 a 15 let. (Říčan, 2004, s. 176, HBSC, 2019, [online])

Z výzkumu vyplývá, že 9 dětí z 10 v ČR navštěvuje zájmový kroužek. Oblíbenou činností chlapců jsou týmové sporty (58%), dívky preferují především umělecké aktivity (60%). Dle odborníků se děti, které tráví svůj volný čas organizovaně, mohou těšit z vyšší spokojenosti a z úspěchů ve škole.

Další oblíbenou aktivitou, kterou provádí děti ve věku 11, 13 a 15 let jsou neorganizované aktivity. Mezi tyto aktivity řadíme např. četbu, hraní stolních nebo karetních her, návštěvy kina, bazénu nebo čas strávený s rodinou, vrstevníky. Ve velkých městech je u dětí oblíbenou činností návštěva nákupního centra, kam chodí pro zábavu nebo rozptýlení tři z deseti náctiletých. Knížku si otevře alespoň 1x týdně necelá třetina dětí, tuto aktivitu provádějí především dívky (41%) oproti chlapcům (24%).

Zajímavou aktivitou je také nicnedělání, neboli povalování se v posteli či u televize na gauči. Tuto činnost nemůžeme vnímat pouze negativně. Zejména u mladších dětí příležitostné nudění podporuje kreativitu a představivost.

Důležitou roli v trávení volného času pubescentů hrají elektronická zařízení. Sledováním televize a videí ve všedních dnech stráví čtyři hodiny a více 19% chlapců a 15% dívek. O víkendech jsou čísla ještě vyšší, celá třetina chlapců a 27% dívek. V hraní počítačových her převládají chlapci, téměř každý čtvrtý chlapec (23%) hraje ve všedních dnech čtyři a více hodin. Dívky dávají přednost sociálním sítím nebo brouzdání na internetu. (HBSC, 2019, [online])

3.5 Vliv internetu na dítě staršího školního věku

Největší vliv může mít internet na dítě, pokud na něm tráví nadměrné množství času, nebo je na něm závislé. Za nadměrné trávení volného času považuje Livingstone et al. (in Ševčíková, et al., 2014) hodinu denně u mladších dospívajících, u starších dětí hodiny dvě. Pokud jde o hraní online her, je stráveného času na internetu více, v průměru 25 hodin týdně, což je podobný čas jako tráví děti ve škole. Pokud tedy dítě nadměrně užívá internet, lze předpokládat, že tím nahradí jiné, zdravější a užitečnější činnosti. O závislosti mluvíme tehdy, pokud se užívání internetu dostalo na hranici vlastní kontroly, které již jedinci nejsou schopni sami zvládat. Závislost na internetu není uznávána v žádném z diagnostických manuálů, nemůžeme tedy mluvit o oficiální psychické poruše. (Ševčíková, et al., 2014, s. 38, 43)

V následujících odstavcích si ukážeme, jaký vliv může mít nadměrné trávení volného času na internetu pro jedince. Pokud dítě tráví velké množství času na internetu, může to ovlivnit jeho studium, duševní zdraví, sociální vztahy, tělesné zdraví anebo také finance.

a) Studium: Závislí jedinci z důvodu vysedávání u počítače dlouho do noci mohou mít zhoršený prospěch a zameškané vyučovací hodiny. Pokud jde však o nadměrné užívání internetu (vysoké zaujetí hrou, těšení se, trávení tímto způsobem mnoho času apod.), školní výsledky ovlivněny nebyly. Časté trávení na internetu může mít i pozitivní vliv, a to například bystření kognitivních a analytických schopností nebo vyšší digitální gramotnost. (Kalmus, et al., in Ševčíková et al., 2014, s. 41)

b) Duševní zdraví a sociální vztahy: Vliv internetu na psychiku jedince je individuální. Může být pozitivní i negativní. Pozitivní vliv může mít například na rozvoj myšlení, získávání nových informací, všeobecný přehled. Člověk má možnost nakouknout i za hranice své země a získat tak všeobecný přehled o různých věcech. Pozitivní může být také rozvoj jazykových znalostí, jelikož ve světě počítačů kraluje angličtina.

Naopak negativní vliv se projevuje především zhoršením komunikačních dovedností. Může ovlivnit i mezilidské vztahy, jelikož závislý jedinec omezí kontakty s přáteli a rodinou, což může později způsobit samotu a sociální izolaci. Na internetu zejména na Instagramu vzniká díky velké anonymitě značný prostor pro závist, pomluvy a intriky. Což může vést k depresivní náladě nebo zvýšené úzkostlivosti. (Adiktologie, 2010, [online], Šance dětem, 2015, [online], Suchá, et al., 2018, s. 74-75)

c) Tělesné zdraví: U závislých jedinců může vést nadměrné užívání internetu k zanedbání osobní hygieny a výživy, vyčerpání z nedostatku spánku, únavě, bolestem hlavy a očí, zhoršení orientace v čase, bolestem ramenou, zad, hlavy, rukou a prstů. Dále může docházet k narušení denního rytmu a spánkové deprivaci. Špatné sezení u počítače může vést k vadnému držení těla (kulatá záda, skolióza). Objevuje se syndrom karpálního tunelu. Děti a teenageři preferují díky internetu a technologiím pasivnější formy zábavy. Aby se zabavili, nemusí udělat téměř nic. To často vede k přibývání na váze. Celkově může být tělo unavené a vyčerpané. (Adiktologie, 2010, [online], Šance dětem, 2015, [online], Suchá, et al., 2018, s. 74-75)

d) Finanční ztráty: Finanční ztráty mohou být zejména v nákupech nového softwarového a hardwarového vybavení počítače, dále pak návštěvy placených pornografických webů nebo nakupování magických předmětů v online hrách. Velké riziko je hlavně u dětí, které hrají jakékoliv hry. Hra je totiž často zdarma, ale pokud chce být hráč ve hře lepší, musí si koupit lepší komponenty za poplatky. Hráč často ztratí kontrolu nad hrou, tudíž je schopen investovat nemalé peníze. Velký problém nastává zejména u

studentů, jedinců bez finančního příjmu. Mohou se zadlužit nebo krást, lhát, zpronevěřovat peníze apod. (Adiktologie, 2010, [online], Šance dětem, 2015, [online], Suchá, et al., 2018, s. 74-75)

4 Výzkumné šetření

Výzkumné šetření navazuje na teoretickou část bakalářské práce. V kapitole jsou uvedeny podrobnosti k provedenému výzkumnému šetření, jako je metodologie výzkumu, definování cíle, stanovené hypotézy, představení výzkumného vzorku a prostředí. Součástí této kapitoly je i popis sběru dat a jejich analýza, vyhodnocení stanovených hypotéz, zhodnocení celkového empirického šetření a doporučení pro praxi.

4.1 Výzkumný cíl a problém

Cílem výzkumného šetření je analyzovat trávení volného času na internetu dětí docházejících na 2. stupeň základních škol. Výzkum je zaměřen na děti z dětského domova a děti z běžných rodin, kde ve výsledcích budeme pozorovat odlišnosti obou těchto skupin.

Dále byly formulovány následující dílčí cíle:

1. Zjistit, zda děti z běžných rodin mají více možností k připojení na internet než děti z dětského domova.
2. Zjistit, zda chlapci tráví více času na internetu než dívky.
 - Zjistit, zda se výsledky dětí z DD a dětí z BR liší.
3. Zjistit, zda děti mladší 13 let využívají sociální síť.
 - Zjistit, zda se výsledky dětí z DD a dětí z BR liší.
4. Zjistit, zda se děti věnují i jiným zájmovým aktivitám, než je internet.
 - Zjistit, zda se výsledky dětí z DD a dětí z BR liší.

V závislosti na cílech byl výzkumný problém stanoven takto: Existují rozdíly v trávení volného času na internetu dětí z dětských domovů a dětí z běžných rodin?

4.2 Metodologie výzkumu

Pro výzkumnou část bakalářské práce jsme zvolili metodu kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření. Kvantitativní výzkum pracuje s číselnými údaji, kterými se snaží reprezentovat určitou část populace. Získané číselné údaje se matematicky zpracovávají, např. sčítáním, vypočítáním průměru, vyjádřením v procentech, určením korelačního koeficientu, statistickou významností rozdílu mezi dvěma anebo více výsledky apod. Výzkumník si udržuje odstup od zkoumaných jevů, aby zabezpečil nestrannost pohledu. Výzkumnou metodou je dotazník. Jedná se kladení otázek v písemné podobě, na které navazují písemné odpovědi. Výhodou dotazníku může být získání velkého množství informací při malé investici času, jedná se tedy o ekonomicky výzkumný nástroj. Respondentem označujeme člověka, který nám odpovídá na uvedené otázky v dotazníku. Při tvorbě dotazníku nesmíme opomenout promyšlení struktury. Nejprve je potřeba mít stanovenou základní otázku (problém), kterou si rozdělíme do několika okruhů (podproblémů). Následně se každý okruh doplní otázkami. V úvodu dotazníku se nachází vstupní část, která se skládá z hlavičky (jméno autora nebo název a adresa instituce, která zadává dotazník), dále pak vysvětluje, co je cílem dotazníku. Následují otázky, které musí být sestaveny tak, aby byly pro respondenta srozumitelné a smysluplné. Po vytvoření dotazníku je potřeba vyzkoušet jeho správnost v předvýzkumu. Nejlépe tak učiníme za pomoci rozhovoru, kdy respondent při vyplňování dotazníku komunikuje s autorem dotazníku, zda rozumí každé otázce. (Gavora, 2000, s. 31-32, 90-101)

4.3 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor tvoří děti z dětských domovů a děti z běžných rodin docházející na druhý stupeň základních škol. Jedná se tedy o děti staršího školního věku od 11 do 15 let. Dotazníky v tištěné podobě byly distribuovány na letním táboře Eldorádo a v dětském domově Vrchlabí. Dotazníky v elektronické podobě byly distribuovány do dětského domova Nechanice a žákům základní školy v Jilemnici.

Na dětský tábor Eldorádo do Kohoutova jezdí děti z běžných rodin, ale i děti z dětských domovů z Jaroměře a Nechanic. Děti z běžných rodin, které pobývaly na

letním tábore, pochází z různých krajů. Tato volnočasová akce nám umožnila náhodný výběr respondentů. Děti z dětského domova Nechanice, které se akce nezúčastnily, vyplnily dotazník elektronickou formou. Zároveň jsme oslovili vybrané žáky ze 7. třídy docházející na základní školu v Jilemnicí.

Hlavní organizátor a hlavní zástupci dětských domovů byli osloveni ke spolupráci osobním setkáním, či formou e-mailu a dále následovala komunikace ohledně detailů v rámci telefonického hovoru. Výzkumný soubor byl záměrným a dostupným výběrem. Podmínkou ke spolupráci byla anonymita. Šetření probíhalo v červenci 2018, v březnu 2020 a v únoru 2021. Celkem se zapojilo 109 respondentů, z důvodu rovnocenného zastoupení obou dvou skupin jsme 9 dotazníků vyřadili. Výzkumný vzorek se tedy skládá z 50 dětí z běžných rodin a 50 dětí z dětského domova. Děti z běžných rodin zastupuje 25 dívek a 25 chlapců a děti z dětského domova zastupuje 28 dívek a 22 chlapců.

4.4 Popis výzkumu

Sběr dat probíhal metodou kvantitativního šetření pomocí předem sestaveného dotazníku, dle vlastní přípravy. Dotazník byl distribuován v tištěné podobě a v elektronické podobě. Dotazník elektronické podoby byl vytvořen z důvodu nepříznivé epidemiologické situace ve světě, tudíž nebylo možné uskutečnit šetření s osobním setkáním za pomoci tištěného dotazníku. Dotazník byl vytvořen na stránce www.surveymonkey.com a následně byl přeposlán vychovatelce dětského domova Nechanice, která byla pověřena distribuovat dotazník dětem. Dále byl přeposlán vybraným žákům ze Základní školy Jilemnice prostřednictvím sociální sítě. V dotazníku se nacházelo celkem 16 položek. U osmi položek byla na výběr jedna možnost, sedm položek mělo možnost více odpovědí a jedna položka byla otevřená s nutností dopsat vlastní odpověď. V první části se nacházely položky, které se ptaly na pohlaví, věk a zda žijí v dětském domově. Následovaly položky, zaměřené na elektronické zařízení, které děti mají k dispozici k tomu, aby trávily čas na internetu. Další položky sledovaly čas strávený na elektronice, a jak čas na internetu tráví. Dále se dotazník zaměřoval na sociální sítě a na volný čas dětí, zda tráví svůj volný čas i jiným způsobem než na elektronice. Vyplňování dotazníku v tištěné podobě probíhalo s mou přítomností, dotazníky v elektronické podobě byly

zprostředkovány za pomoci vychovatelky a rodičů vybraných studentů. V případě mé přítomnosti probíhalo představení, seznámení s dotazníkem, sdělení struktury dotazníku, kolik je otázek a jaké jsou možnosti odpovědí. Zároveň jsem děti informovala o anonymitě a poprosila je, aby odpovídaly pravdivě. V případě elektronické podoby dotazníku byly pověřené osoby informovány o veškerých informacích ohledně vyplňování.

4.5 Předvýzkum

Dle doporučených postupů jsme nejprve zrealizovali předvýzkum, abychom zjistili případné nedostatky dotazníku a stihli je včas upravit. Předvýzkum proběhl v červnu 2019 a zúčastnilo se ho celkem 10 dětí z běžných rodin z Libereckého kraje. Jednalo se o 4 chlapce a 6 dívek. Respondenti z předvýzkumu byli během vyplňování požádáni o zpětnou vazbu, zda jsou otázky srozumitelné a odpovědi vyhovující. Po drobných úpravách jsme rozdali dotazník dětem z běžných rodin a dětem z dětských domovů docházejících na 2. stupeň základních škol. Během vyplňování bylo zaznamenáno bohužel pár nedostatků, na které jsme respondenty během vyplňování ihned upozornili a následně jsme nedostatky odstranili.

4.6 Výzkumné otázky a hypotézy

Před zpracováním výsledků byly stanoveny výzkumné otázky a následně hypotézy.

Hlavní výzkumná otázka: Jaké jsou rozdíly v trávení volného času na internetu dětí z dětských domovů a dětí z běžných rodin?

Dílčí výzkumné otázky:

VO1: Jaké možnosti k připojení na internet mají děti z běžných rodin a děti z dětských domovů?

VO2: Kolik času tráví na internetu chlapci a kolik dívky?

VO3: Kolik let je dětem, které využívají sociální sítě?

VO4: Jakým aktivitám se děti věnují ve volném čase?

Hypotézy

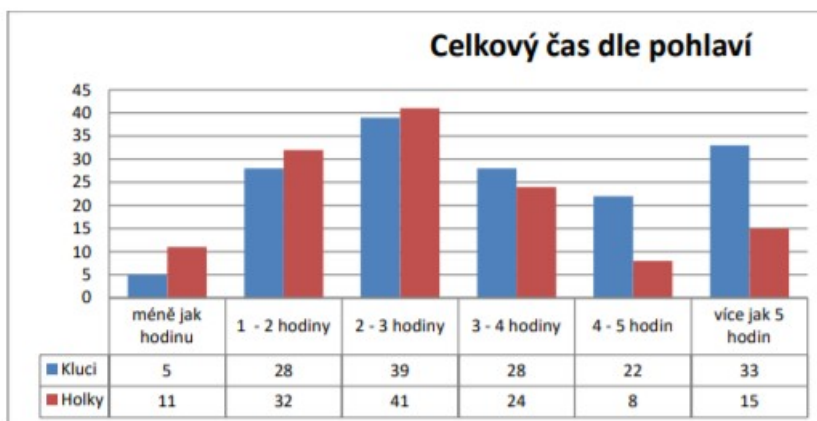
Hlavní hypotéza: Děti z běžných rodin tráví více času na internetu než děti z dětského domova.

H1. Děti z běžných rodin mají více možností k připojení na internet než děti z dětského domova.

Hypotéza vychází za předpokladu nárůstu vybavenosti elektronických zařízení v současných rodinách. Rodiny si nakupují elektronická zařízení a umísťují je do ložnic, dětských pokojů a pracoven. (Junová in Kraus, 2015, s. 165-167)

H2. Chlapci tráví na internetu více času než dívky.

Tato hypotéza vychází ze získaných poznatků z výzkumu Rizika internetu a komunikačních technologií, z.s., který se realizoval v ZŠ Ostrava-Poruba v roce 2019/2020. Celkem se zúčastnilo 286 žáků druhého stupně. Dle výzkumu chlapci tráví na internetu více času než dívky. Více informací najdeme v obrázku č. 2. Nejvíce času ve virtuálním světě dle výzkumu tráví chlapci z 8. ročníku (Nebud' oběť, 2020)



Obrázek č. 2 Kolik času denně věnuješ aktivitám na mobilu, PC? (chatování, hraní her, sledování videí, sociální sítě atd.)

Zdroj: Rizika internetu a komunikačních technologií, z.s.

H3. Nejméně 58% dětí mladší 13 let uvedlo nepravdivý údaj o svém věku.

Hypotéza je vytvořena na základě výzkumu Děti a sociální sítě z roku 2018, jehož autorem je Jan Husák. Do výzkumu se zapojilo 1 001 respondentů ve věku 10-18 let ze všech krajů ČR. Z výzkumu jsme se dozvěděli, že 58% respondentů uvedlo nepravdivý údaj při registraci na sociální síť, on-line hru nebo službu. Na otázku, z jakého důvodu tak učinili, odpovědělo 72% respondentů, že uvedli vyšší věk, jelikož by v případě pravdivého udání věku k registraci nedošlo. (Husák, 2018, s. 12-13)

H4. Minimálně dvě třetiny dětí navštěvují nějaký zájmový kroužek.

Tato hypotéza je založena na základě výzkumu z MetLife, který se uskutečnil v srpnu 2017. Do výzkumu se zapojilo 555 rodičů. Dle výsledků navštěvují zájmový kroužek dvě třetiny českých dětí. Mezi oblíbené zájmové kroužky patří fotbal, plavání, tanec, florbal a bojové sporty. (MetLife, 2017)

4. 7 Interpretace a výsledky výzkumného šetření

V této kapitole jsou pomocí grafů a tabulek předloženy výsledky získané z dotazníků.

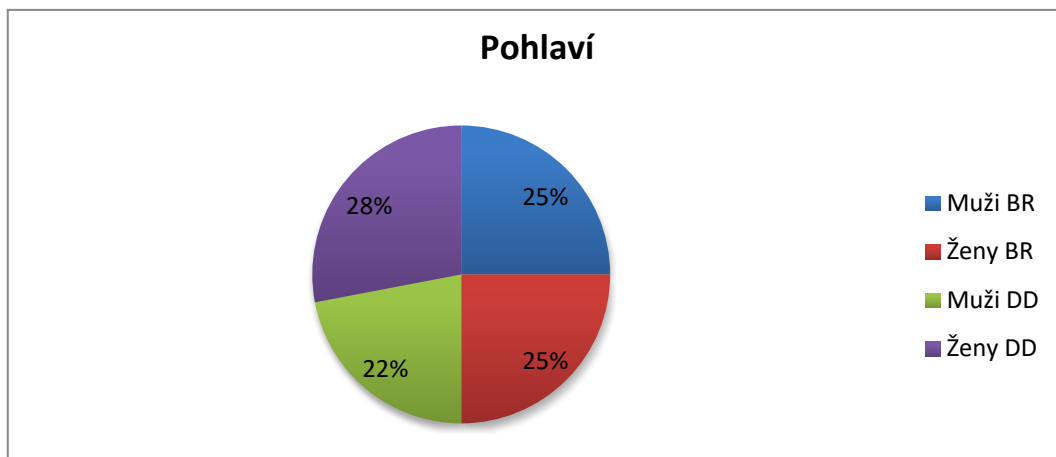
Pro lepší přehlednost v grafech jsou použity následující zkratky:

BR= děti z běžných rodin

DD= děti z dětských domovů

Položka č. 1- Pohlaví:

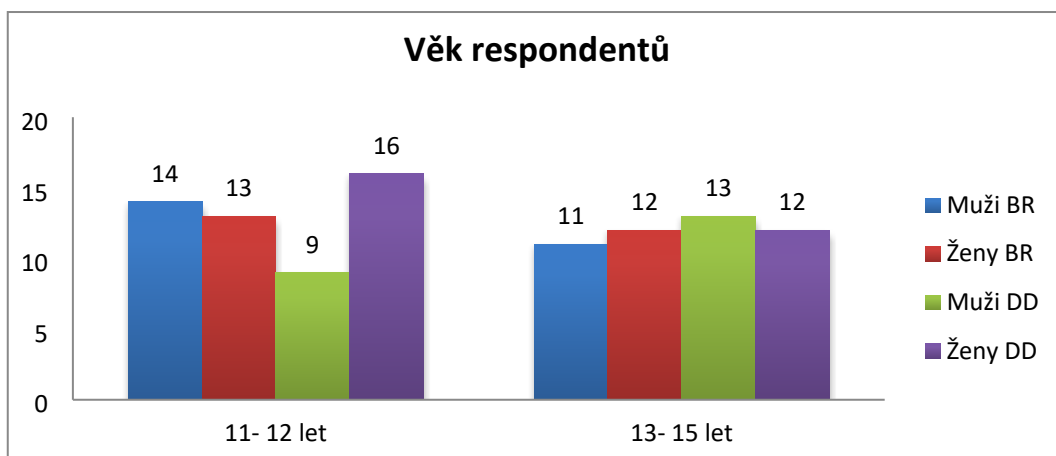
Výzkumného šetření se zúčastnilo 100 respondentů docházejících na 2. stupeň základní školy. Žen bylo celkem 53, a to 25 žen z běžné rodiny a 28 žen z dětského domova. Oproti tomu mužské pohlaví je zastoupeno 47 muži- 25 mužů z běžné rodiny a 22 mužů z dětského domova.



Graf č. 1 Pohlaví respondentů

Položka č. 2- Věk respondentů:

Dotazníkového šetření se zúčastnili respondenti staršího školního věku. Tuto věkovou skupinu jsme rozdělili na 11-12 let a 13-15 let, a to z důvodu, abychom zjistili, zda respondenti na internetu navštěvují stránky vhodné pro jejich věk. Věkovou skupinu 11-12 let zastupuje 14 mužů a 13 žen z běžných rodin, 9 mužů a 16 žen z dětského domova. Druhou věkovou skupinu 13-15 let zastupuje 11 mužů a 12 žen z běžných rodin a 13 mužů a 12 žen z dětského domova.



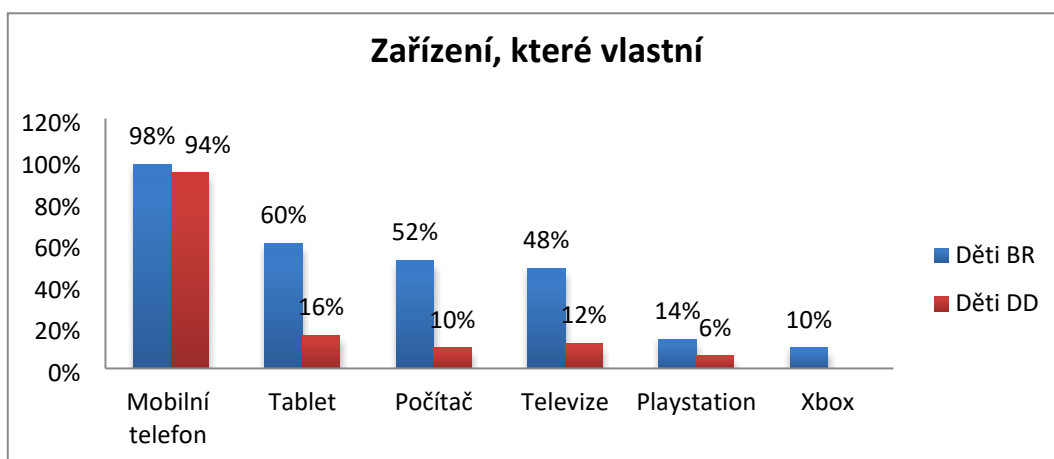
Graf č. 2 Věk respondentů

Položka č. 3- Jaký druh elektroniky vlastníš?

Tato položka měla zjistit, kolik elektroniky respondenti vlastní, abychom viděli, kolik možností mají děti k tomu, aby trávili čas na elektronice. Zároveň jsme

touto položkou chtěli zjistit, zda se vyskytují rozdíly v počtu zařízení, které děti vlastní mezi dětmi z běžných rodin a dětmi z dětských domovů.

V uvedeném grafu můžeme pozorovat, že mobilní telefon má téměř každý respondent. Vlastní ho 49 dětí z běžných rodin (98%) a 47 dětí z dětských domovů (94%). Dalším elektronickým zařízením, které děti vlastní, je tablet. Vlastní ho 30 dětí z běžných rodin (60%) a 8 dětí z dětských domovů (16%). Počítač vlastní 26 dětí z běžných rodin (52%) a 5 dětí z dětských domovů (10%). Dalším zařízením je televize, kterou vlastní 24 dětí z běžných rodin (48%) a 6 dětí z dětských domovů (12%). Herní zařízení s názvem Playstation vlastní 7 dětí z běžných rodin (14%) a 3 děti z dětského domova (6%). Další herní zařízení s názvem Xbox vlastní 5 dětí z běžných rodin (12%).

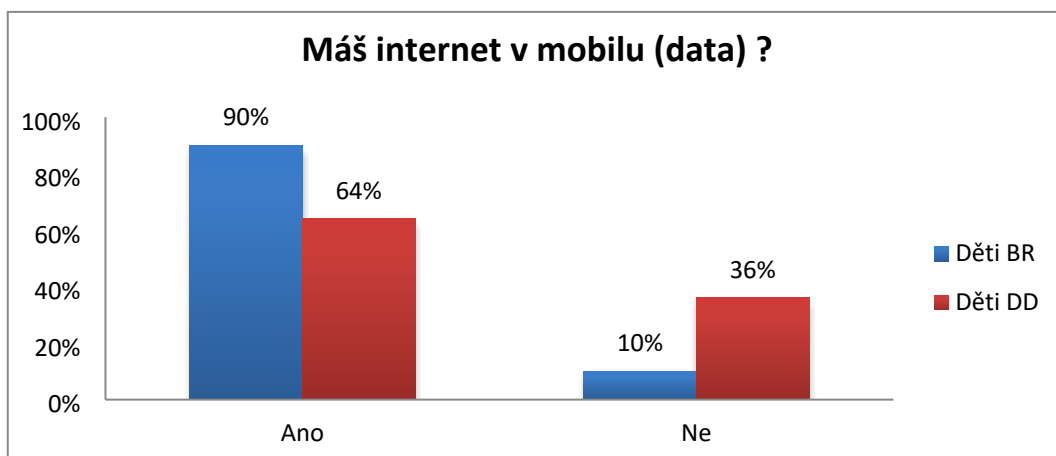


Graf č. 3 Jaký druh elektroniky vlastníš?

Položka č. 4- Máš internet v mobilu (data)?

Touto otázkou je myšleno, zda děti mají možnost využívat mobilní internet a nejsou tak vázané pouze na Wi-Fi připojení. Chceme tak zjistit, zda děti mají možnost připojení k internetu kdekoli a kdykoli, tzv. být stále online.

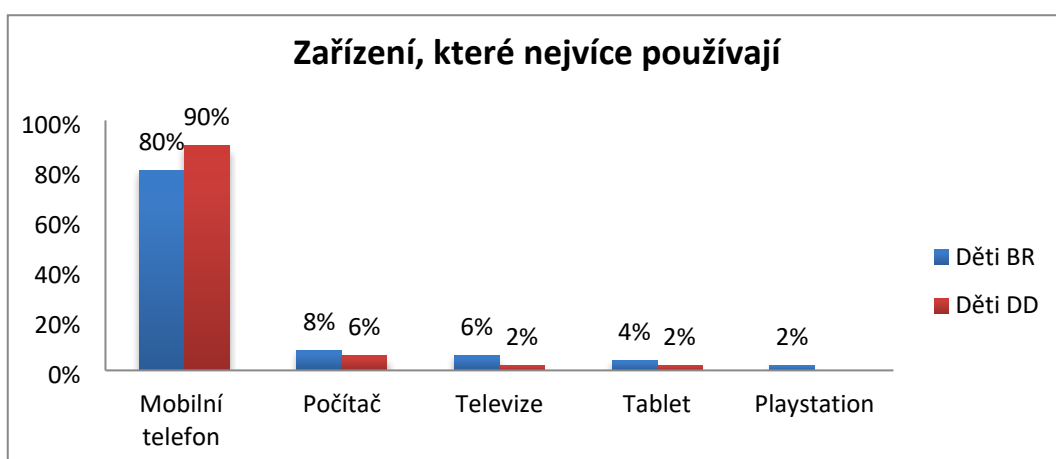
45 dětí z běžných rodin (90%) a 32 dětí z dětského domova má internet v mobilu (64%). 5 dětí z běžných rodin (10%) a 18 dětí z dětského domova (36%) nemají možnost využívat internet v mobilu.



Graf č. 4 Máš internet v mobilu (data)?

Položka č. 5- Jaký druh elektroniky používáš nejvíce?

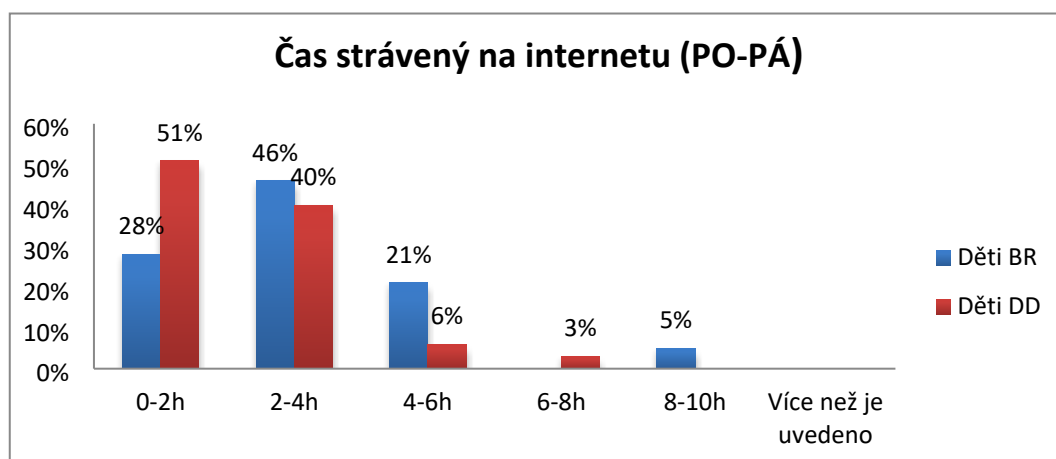
Z předchozí otázky je patrné, že děti často vlastní více než jedno zařízení, proto nás zajímá, na kterém z elektronických zařízení tráví respondenti nejvíce času. Nejfrekventovanější odpovědí všech respondentů byl mobilní telefon, který používá 40 dětí z běžných rodin (80%) a 45 dětí z dětských domovů (90%). 4 děti z běžných rodin (8%) a 3 děti z dětských domovů (6%) používá nejvíce počítač. Dalším používaným zařízením je televize, kterou nejvíce sledují 3 děti z běžných rodin (6%) a 1 dítě z dětského domova (2%). Tablet používá nejčastěji 2 děti z běžných rodin (4%) a 1 dítě z dětského domova (2%). Playstation nejčastěji používá 1 dítě z běžné rodiny (2%).



Graf č. 5 Jaký druh elektroniky používáš nejvíce?

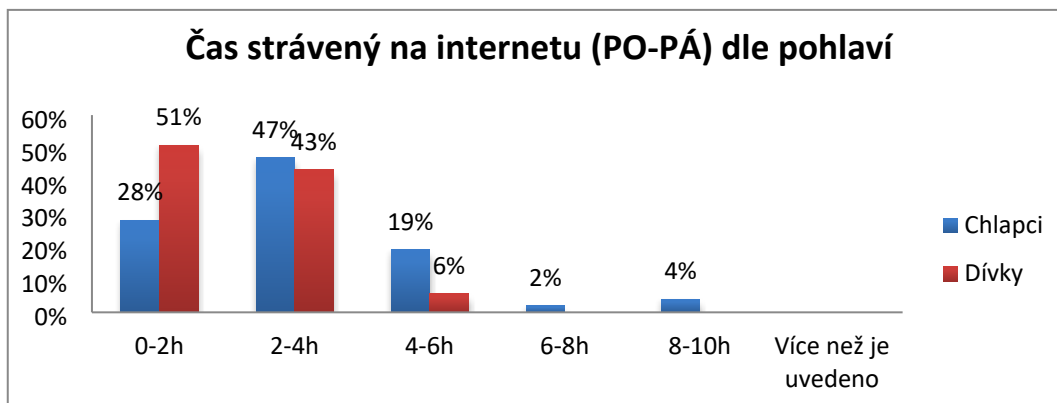
Položka č. 6- Kolik hodin denně trávíš na internetu ve všední dny (PO-PÁ)?

Pokud děti tráví na internetu nadměrné množství času, může to ovlivnit jejich studium, duševní a tělesné zdraví, sociální vztahy nebo můžou nastat finanční ztráty. V této položce jsme porovnávali výsledky: děti z BR vs. děti z DD (Graf č. 6) a také jsme se zaměřili na dívky vs. chlapci (Graf č. 7). V grafu č. 6 můžeme vidět, kolik hodin denně tráví na internetu ve všední dny děti z dětských domovů oproti dětem z běžných rodin. 0-2h denně ve všední dny tráví na internetu 13 respondentů z běžných rodin (26%) a 27 respondentů z dětských domovů (54%). 26 dětí z běžných rodin (52%) a 19 dětí z dětských domovů (38%) tráví na internetu ve všední dny 2-4 hodiny denně. 4-6h denně ve všední dny tráví na internetu 9 dětí z běžných rodin (18%) a 3 děti z dětských domovů (6%). 6-8h tráví na internetu 1 dítě z dětského domova (2%). 2 děti z běžných rodin (4%) tráví na internetu 8-10h ve všední dny.



Graf č. 6 Kolik hodin denně trávíš na internetu ve všední dny (PO- PÁ)? Děti z běžných rodin vs. Děti z dětského domova

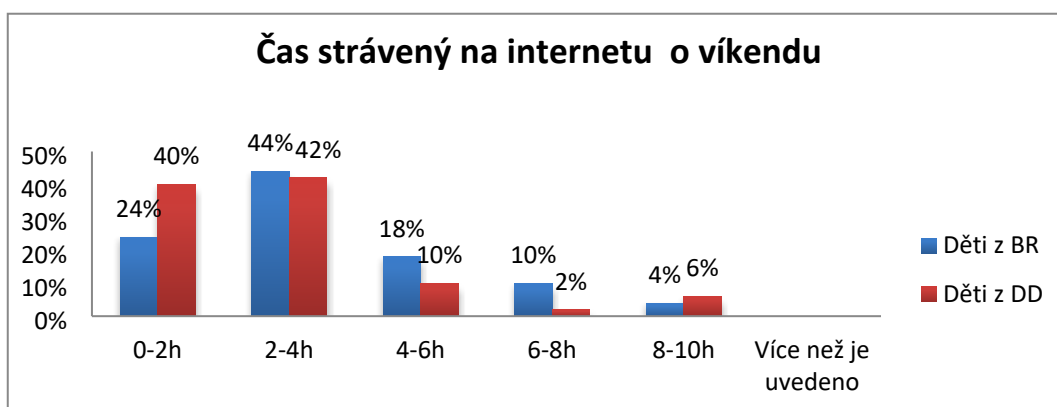
Graf č. 7 porovnává kolik, hodin denně tráví na internetu ve všední dny dívky vs. chlapci. Dle grafu je patrné, že nejvíce dívek 27 (51%) tráví na internetu 0-2h denně, 23 dívek (43%) 2-4h denně a 3 dívky (6%) 4-6h denně. U chlapců byly výsledky odlišné, nejčastěji tráví na internetu 2-4h denně, a to konkrétně 22 chlapců (47%), 13 chlapců (28%) 0-2h denně, 9 chlapců (19%) 4-6h denně, 1 chlapec (2%) 6-8h denně a 2 chlapci (4%) tráví na internetu 8-10h denně.



Graf č. 7 Kolik hodin denně trávíš na internetu ve všední dny (PO- PÁ)? Dívky vs. Chlapci

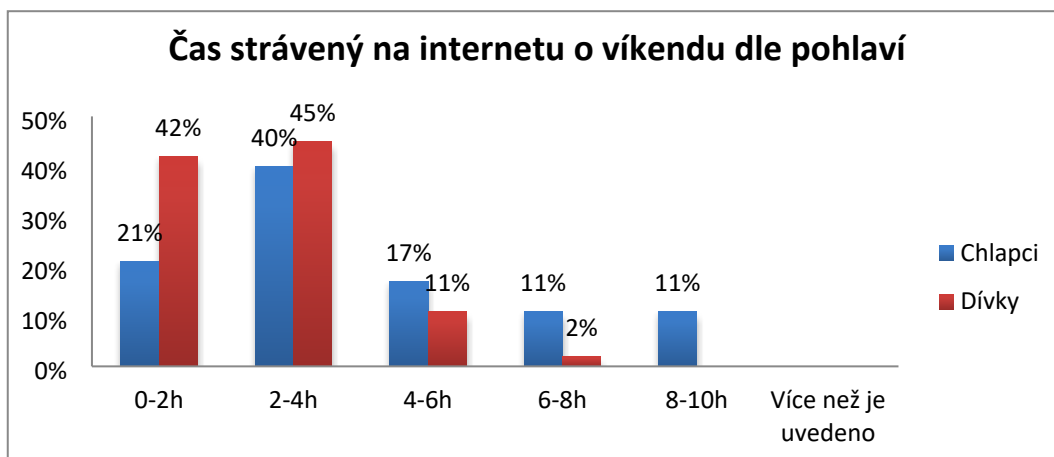
Položka č. 7- Kolik hodin denně trávíš na internetu o víkendu?

Jiný režim panuje v rodině nebo dětském domově v týdnu a jiný zase o víkendu. Proto jsme navázali na předchozí otázku a zeptali se respondentů, kolik hodin denně tráví na internetu o víkendu. Stejně jako v předchozí položce tak i v této jsem porovnávala výsledky děti z běžných rodin vs. děti z dětských domovů (Graf č. 8) a dívky vs. chlapci (Graf č. 9). Z grafu č. 8 vyplývá, že 0-2h denně tráví na internetu o víkendu 12 dětí z běžných rodin (24%) a 20 dětí z dětských domovů (40%). 2-4h denně tráví na internetu o víkendu 22 dětí z běžných rodin (44%) a 21 dětí z dětských domovů (42%). 4-6h denně o víkendu tráví na internetu 9 dětí z běžných rodin (18%) a 5 dětí z dětských domovů (10%). 6-8h denně tráví o víkendu na internetu 5 dětí z běžných rodin (10%) a 1 dítě z dětského domova (2%). 8-10h denně tráví o víkendu na internetu 2 děti z běžných rodin (4%) a 3 děti z dětských domovů (6%).



Graf č. 8 Kolik hodin denně trávíš na internetu o víkendu? Děti z běžných rodin vs. Děti z dětského domova

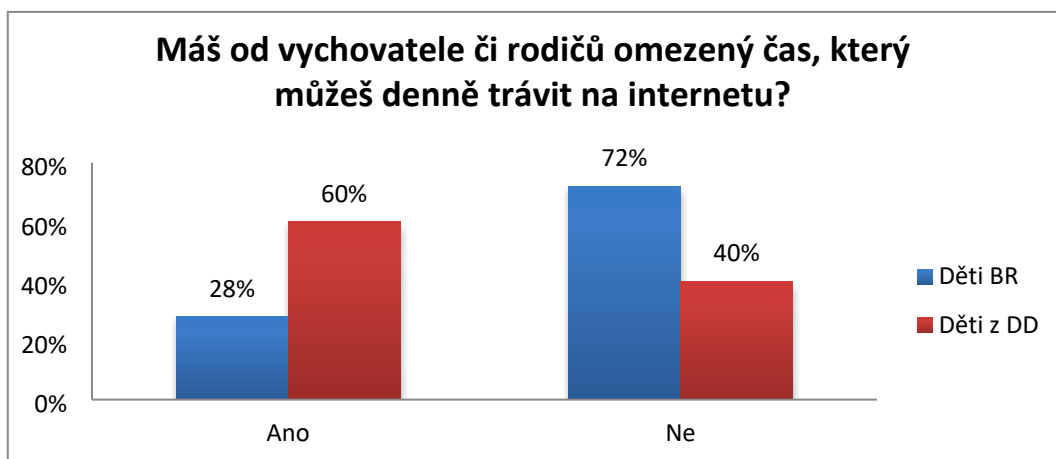
Uvedený graf znázorňuje, kolik hodin denně tráví na internetu o víkendu dívky vs. chlapci. Nejčastější odpovědí bylo u 24 dívek (45%) bylo 2-4h denně, dále pak 22 dívek (42%) odpovědělo 0-2h, 6 dívek (11%) 4-6h denně a 1 dívka (2%) 6-8h denně. Oproti tomu nejvíce chlapců 19 (40%) tráví na internetu 2-4h denně, 10 chlapců (21%) 0-2h denně, 8 chlapců (17%) 4-6h denně, 5 chlapců (11%) 6-8h denně a 5 chlapců (11%) 8-10h denně.



Graf č. 9 Kolik hodin denně trávíš na internetu o víkendu? Dívky vs. Chlapci

Položka č. 8- Máš od vychovatelek či rodičů omezený čas, který můžeš denně trávit na internetu?

Ovlivnit trávení volného času dětí mohou i rodiče nebo vychovatelé. Tato položka nám pomohla získat informace o tom, zda vychovatelé či rodiče omezují čas, který mohou denně trávit na internetu. Výsledky dětí z běžných rodin oproti dětem z dětských domova se v této položce velmi liší. 14 respondentů z běžných rodin (28%) a 30 dětí z dětských domovů (60%) uvedlo, že mají od rodičů/vychovatelů omezený čas, který mohou denně strávit na internetu. Oproti tomu 36 dětí z běžných rodin (72%) a 20 dětí z dětských domovů (40%) uvedlo, že nemají omezený čas od rodičů/vychovatelů, který mohou strávit denně na internetu.



Graf č. 10 Máš od vychovatele či rodičů omezený čas, který můžeš denně trávit na internetu?

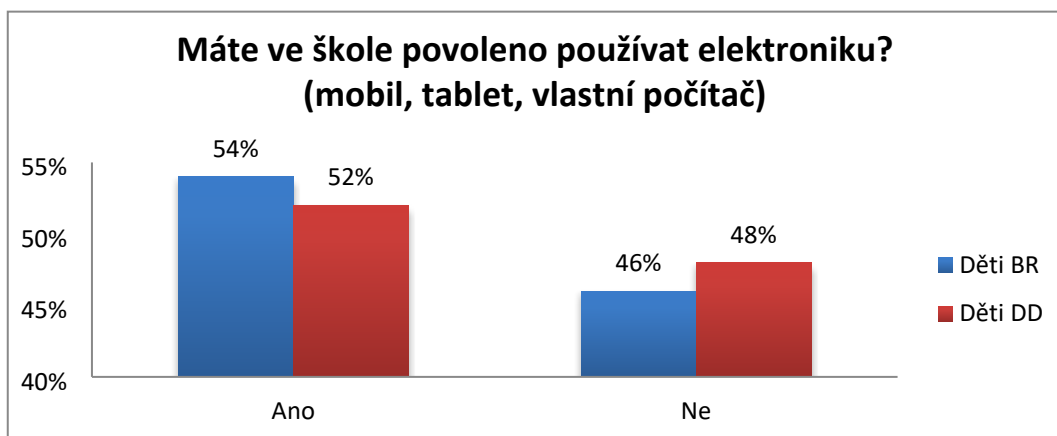
Respondenti, kteří mají omezený čas na internetu od rodičů nebo vychovatelů odpovídali na navazující otázku, a to, jaký denní limit mají dovolený. Z tabulky č. 1 plyne, že 9 dětí z dětského domova (30%) a 1 dítě z běžné rodiny (7%) má od rodičů/vychovatelů povoleno trávit čas na elektronice maximálně 30 minut. 1h má jako denní limit 15 dětí z dětského domova (50%) a 3 děti z běžných rodin (21%). 2 děti z dětského domova (7%) a 6 dětí z běžných rodin (43%) má jako denní limit 2 hodiny. Maximálně 3 hodiny na elektronice můžou strávit 4 děti z dětského domova (13%) a 4 děti z běžných rodin (29%).

Tabulka č. 1 Jaký denní limit máš dovolený?

Jaký denní limit máš dovolený?				
	Dětský domov		Rodina	
	n_i	i [%]	n_i	i [%]
30 min	9	30%	1	7%
1h	15	50%	3	21%
2h	2	7%	6	43%
3h	4	13%	4	29%
Celkem:	30	100%	14	100%

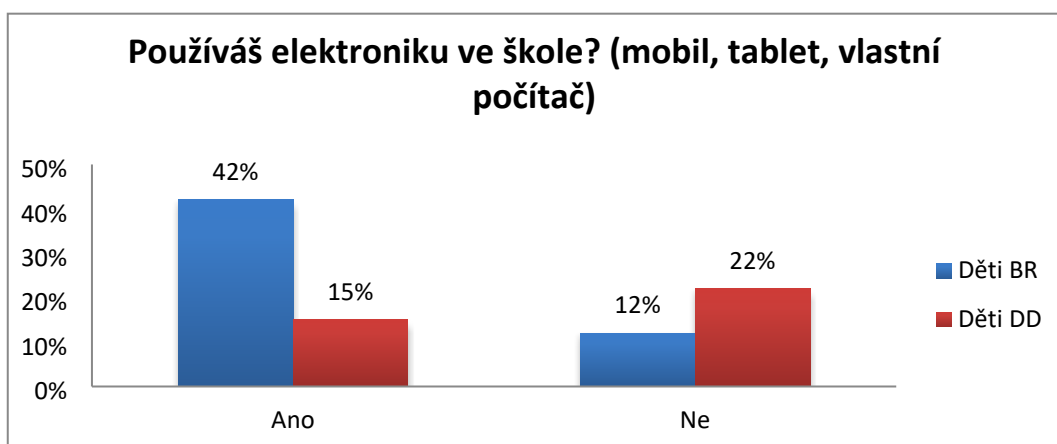
Položka č. 9- Máte ve škole povoleno používat elektroniku? (mobil, tablet, vlastní počítač)

Určitou část dne děti tráví ve škole a nás zajímalo, zda děti využívají přestávky k tomu, aby trávili čas na elektronice. Z grafu je patrné, že odpovědi dětí z běžných rodin a dětí z dětských domovů byly velice vyrovnané. 27 dětí z běžných rodin (54%) a 26 dětí z dětských domovů (52%) má povoleno ve škole používat elektroniku. 23 dětí z běžných rodin (46%) a 24 dětí z dětských domovů (48%) nesmí používat ve škole elektroniku.



Graf č. 11 Máte ve škole povoleno používat elektroniku?

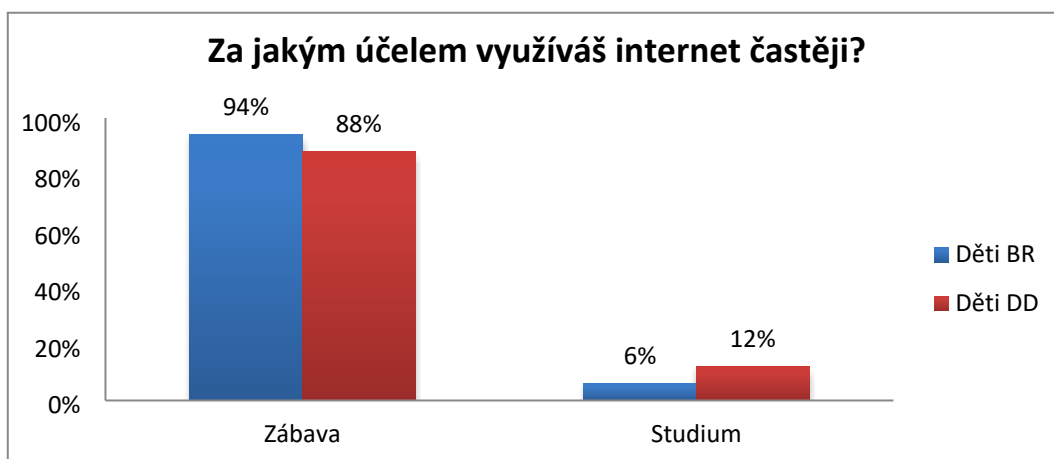
Pokud respondenti odpověděli, že mají povoleno ve škole používat elektroniku, následně odpovídali, zda ji ve škole opravdu používají. 21 dětí z běžných rodin (42%) a 15 dětí z dětského domova (30%) používá elektroniku i ve škole. 6 dětí z běžných rodin (12%) a 11 dětí z dětských domovů (22%) mohou, ale nepoužívají mobil, tablet nebo vlastní počítač ve škole.



Graf č. 12 Používání elektroniky ve škole

Položka č. 10- Za jakým účelem využíváš internet častěji?

Internet nemusí sloužit pouze jako prostředek k zabavení, ale mohou se na něm plnit povinnosti do školy, získávat poznatky, které nás obohacují a plno dalších prospěšných aktivit. Tato položka zjišťuje, za jakým účelem respondenti častěji využívají internet. Ve výsledcích drtivě převažuje odpověď zábava. Odpovědělo tak 47 dětí z běžných rodin (94%) a 45 dětí z dětského domova (88%). 3 děti z běžných rodin (6%) a 5 dětí z dětského domova (12%) využívá častěji internet jako pomoc při plnění studijních povinností.

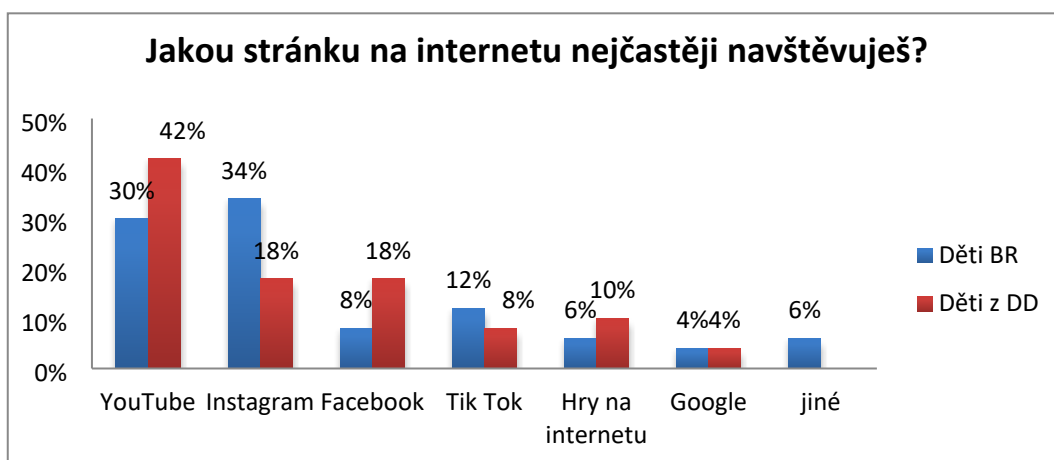


Graf č. 13 Za jakým účelem využíváš internet častěji?

Položka č. 11- Jakou stránku na internetu nejčastěji navštěvuješ?

Co přesně děti na internetu dělají? Na jaké stránce tráví nejvíce času? To jsou otázky, na které jsme chtěli získat odpověď, a proto jsme se dětí zeptali, jakou stránku na internetu nejčastěji navštěvují. Nejoblíbenější stránka respondentů z dětského domova je YouTube u dětí z běžných rodin Instagram. Odpověď YouTube zvolilo 15 dětí z běžných rodin (30%) a 21 dětí z dětských domovů (42%). Další oblíbenou stránku s názvem Instagram nejčastěji navštěvuje 17 dětí z běžných rodin (34%) a 9 dětí z dětských domovů (18%). Stránku Facebook nejčastěji navštěvují 4 děti z běžných (8%) rodin a 9 dětí z dětských domovů (18%). Další oblíbenou službou je TikTok, který nejčastěji navštěvuje 6 dětí z běžných rodin (12%) a 4 dětí z dětských domovů (8%). Hry na internetu nejčastěji navštěvují 3 děti z běžných rodin (6%) a 5 dětí z dětského domova (10%). Stránku Google navštěvují

2 děti z běžných rodin (4%) a 2 děti z dětských domovů (4%). Děti z běžných rodin uvedly do kategorie jiné: topserialy.com 2 (4%) a pornhub 1 (2%).



Graf č. 14 Jakou stránku na internetu nejčastěji navštěvuješ?

Položka č. 12- Na kterých sociálních sítích jsi registrovaný/á?

Sociální sítě jsou převážně přístupné pro osoby starší 13 let, avšak věk se dá zfalšovat. Uvádění nepravdivých údajů o svém věku může vést k tomu, že se děti dostávají na webové stránky, které pro ně nemusí být vhodné. Z dotazníků bylo zjištěno, že 25 dětí z dětského domova (100%) a 22 dětí z běžných rodin (96%) ve věku od 13-15 let je registrováno na některé sociální síti. V tabulce můžeme vidět, že nám relativní četnost přesahuje 100%, to je způsobeno tím, že jsou respondenti registrovaní více než na jedné sociální síti. Děti z běžné rodiny ve věku 13-15 let jsou průměrně registrovaní na 2,8 sociálních sítích a děti z dětského domova na 2,2 sociálních sítích. Nejvíce respondentů z dětského domova ve věku 13-15 let je registrováno na sociální síti Facebook 20 (80%) dále pak YouTube 13 (52%), Instagram 11 (44%), Tik Tok 4 (20%), Snapchat 4 (16%) a WhatsApp 4 (16%). Respondenti z běžných rodin ve věku 13-15 let jsou zaregistrovaní na sociální síti Instagram 17 (77%), Facebook 14 (64%), YouTube 11 (50%), Tik Tok 7 (32%), WhatsApp 6 (27%), Snapchat 5 (23%) a Twitter 3 (14%).

Důležitým zjištěním pro nás bylo, že 19 dětí z dětského domova (76%) a 22 dětí z běžných rodin (82%) ve věku 11-12 let je registrováno na nějaké sociální síti. V průměru jsou děti z dětského domova registrovaní na 1,4 sociální síti a děti z běžných rodin 1,6 sociální síti. Respondenti z dětského domova ve věku 11-12 let

vlastní účet na sociální síti Facebook 11 (58%), YouTube 5 (26%), TikTok 4 (21%), Instagram 3 (16%), WhatsApp 3 (16%) a Snapchat 2 (11%). Respondenti z běžných rodin ve věku 11-12 let jsou zaregistrováni na sociální síti Instagram 12 (55%), TikTok 9 (41%), Facebook 7 (32%), YouTube 4 (18%), Snapchat 2 (9%) a WhatsApp 2 (9%).

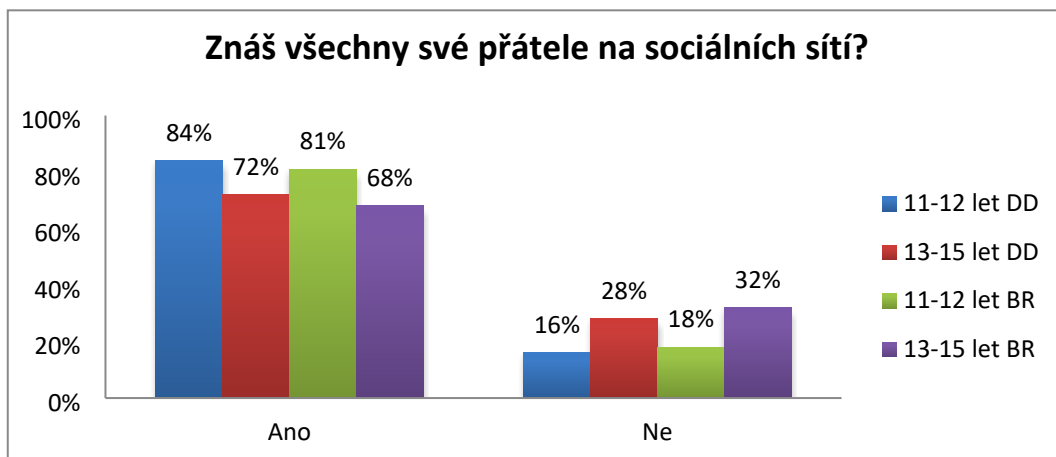
Tabulka č. 2 Na kterých sociálních sítích jsi registrovaný/á?

Na kterých sociálních sítích jsi registrovaný/á?								
	Děti z dětského domova				Děti z běžné rodiny			
	11-12 let		13-15 let		11-12 let		13-15 let	
	n _i	f _i [%]	n _i	f _i [%]	n _i	f _i [%]	n _i	f _i [%]
Facebook	11	58%	20	80%	7	32%	14	64%
Instagram	3	16%	11	44%	12	55%	17	77%
YouTube	5	26%	13	52%	4	18%	11	50%
Snapchat	2	11%	4	16%	2	9%	5	23%
TikTok	4	21%	5	20%	9	41%	7	32%
WhatsApp	3	16%	4	16%	2	9%	6	27%
Twitter	-	-	-	-	-	-	3	14%
Celkem:	28	147%	57	228%	36	164%	63	287%
Nejsm registrovaný na žádné sociální síti.	6	24%	-	-	5	18%	1	4%

Položka č. 13- Pokud jsi na některé z výše uvedených sociálních sítí registrovaný, znáš všechny své přátele osobně?

Jedno z rizik sociálních sítí je, že vás mohou kontaktovat neznámí lidé. Proto jsme v položce č. 13 zjišťovali, zda respondenti znají všechny své přátele na sociální síti osobně. 16 dětí z dětských domovů (84%) a 18 dětí z běžných rodin (81%) ve věku 11-12 let zná všechny své přátele na sociálních sítích. Oproti tomu 3 děti z dětského domova (16%) a 4 děti z běžných rodin (18%) ve věku 11-12 let nezná všechny své přátele na sociálních sítích. 18 dětí z dětských domovů (72%) a 15 dětí z běžných rodin (68%) ve věku 13-15 let zná všechny své přátele na sociálních sítích.

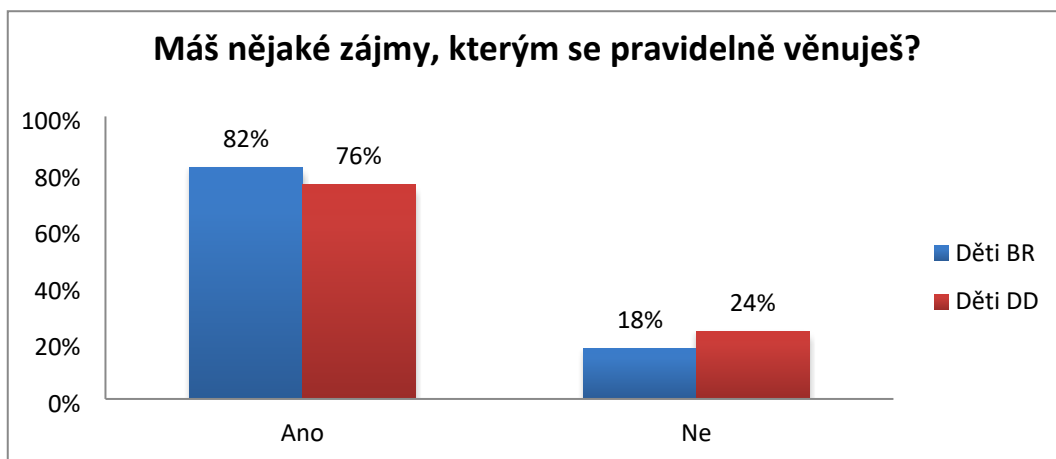
7 dětí z dětského domova (28%) a 7 dětí z běžných rodin (32%) ve věku 13-15 let nezná všechny své přátele na sociálních sítích.



Graf č. 15 Znáš všechny své přátele na sociálních sítích osobně?

Položka č. 14- Máš nějaké zájmy (sport, umění), kterým se pravidelně věnuješ?

Touto otázkou jsme chtěli zjistit, zda děti navštěvují pravidelný zájmový kroužek. Pokud ne, je větší pravděpodobnost, že svůj čas budou věnovat elektronickým zařízením. Z grafu je patrné, že 41 dětí z běžných rodin (82%) a 38 dětí z dětského domova (76%) pravidelně navštěvuje nějaký kroužek. 9 dětí z běžných rodin (18%) a 12 dětí z dětského domova (24%) nenavštěvuje žádný kroužek.



Graf č. 16 Máš nějaké zájmy (sport, umění), kterým se pravidelně věnuješ?

Děti, které navštěvují zájmový kroužek, následně do dotazníku zapsaly, o jaký kroužek se jedná. V tabulce č. 5 můžeme vidět, že rozmanitost a nabídka

zájmových aktivit je v dnešní době opravdu bohatá. Děti z dětského domova nejčastěji navštěvují kroužek atletiky 11 (29%), dále kroužek fotbalu 9 (24%), tancování 6 (16%), výtvarný kroužek 6 (16%), hru na hudební nástroj 4 (11%), střelecký kroužek 3 (8%) a kroužek vaření 2 (5%). Děti z běžných rodin navštěvují nejčastěji taktéž kroužek atletiky 9 (21%), dále je to tancování 5 (12%), výtvarný kroužek 5 (12%), skaut 5 (12%), florbal 5 (12%), hru na hudební nástroj 4 (8%), plavání 4 (8%), fotbal 3 (7%), ping-pong 3 (7%), tenis 2 (5%), fotoanimace 2 (5%), volejbal 2 (5%), parkour 1 (2%) a basketbal 1 (2%).

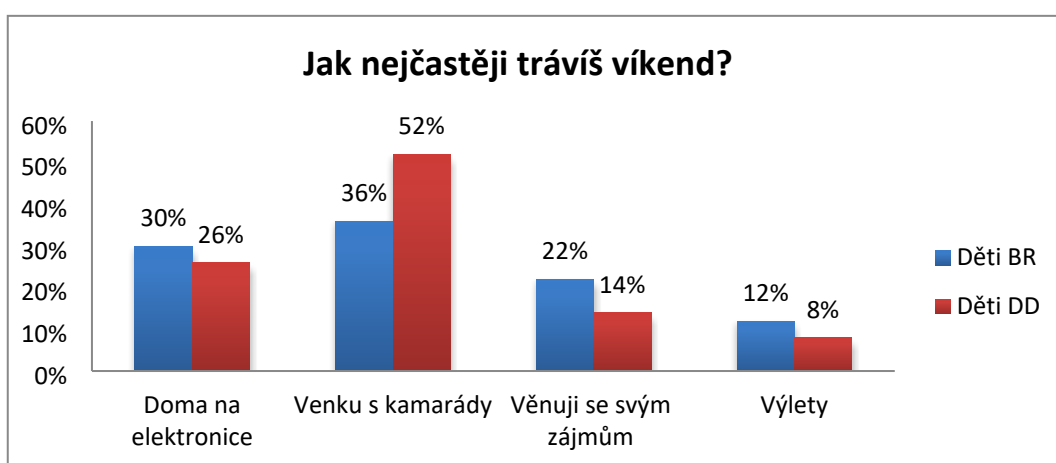
Tabulka č. 3 Jaký zájmový kroužek děti navštěvují

Zájmové kroužky				
	Dětský domov		Rodina	
	n_i	f_i [%]	n_i	f_i [%]
Atletika	11	29%	9	21%
Fotbal	9	24%	3	7%
Tancování	6	16%	5	12%
Výtvarný kroužek	6	16%	5	12%
Hra na nástroj	4	11%	4	8%
Střelecký kroužek	3	8%	-	-
Vaření	2	5%	-	-
Skaut	-	-	5	12%
Florbal	-	-	5	12%
Plavání	-	-	4	8%
Ping-pong	-	-	3	7%
Tenis	-	-	2	5%
Fotoanimace	-	-	2	5%
Volejbal	-	-	2	5%
Parkour	-	-	1	2%
Basketbal	-	-	1	2%
Celkem dětí:	38	109%	41	118%

Relativní četnost nevychází přesně 100%, jelikož některé děti navštěvují pravidelně více než 1 zájmový kroužek.

Položka č. 15- Jak nejčastěji trávíš víkend?

Vzhledem k tomu, že o víkendu není škola, mají děti více volného času. Proto nás zajímalo, zda se respondenti o víkendu věnují také jiným aktivitám, než je internet. Z grafu vyplývá, že respondenti nejčastěji tráví víkend venku s kamarády. Tuto odpověď zvolilo 18 dětí z běžných rodin (36%) a 26 dětí z dětského domova (52%). 15 dětí z běžných rodin (30%) a 13 dětí z dětského domova (26%) nejčastěji tráví víkend doma na elektronickém zařízení. 11 dětí z běžných rodin (22%) a 7 dětí z dětského (14%) domova se o víkendu věnuje svým zájmům. 6 dětí z běžných rodin (12%) a 4 děti z dětského domova (8%) jezdí o víkendu na výlety.



Graf č. 17 Jak nejčastěji trávíš víkend?

Položka č. 16- Byl/a jsi poslední rok bez internetu více než 24 hodin?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda děti strávily během posledního roku alespoň 24 hodin bez internetu, a jak se při tom cítily. Během posledního roku 32 respondentů z dětského domova (64%) a 35 respondentů z běžných rodin (70%) strávili alespoň 24 hodin bez připojení k internetu. 15 dětem z dětského domova (30%) a 31 dětem z běžné rodiny (62%) nevadilo, že u sebe nemají 24 hodin žádné elektronické zařízení, rozdílný názor na to mělo 17 dětí z dětského domova (34%) a 4 z běžné rodiny (8%), těm vadilo, že nemohou trávit čas na elektronice.

Oproti tomu 18 dětí z dětského domova (36%) a 15 dětí z běžných rodin (30%) během posledního roku nevynechalo jediný den, kdy by nestrávily nějaký čas na elektronice. 6 dětí z dětského domova (12%) a 2 děti z běžných (4%) rodin si nedokáže představit ani 24 hodin bez elektroniky. 12 dětí z dětského domova (24%)

a 13 dětí z běžných rodin (26%) sice nestrávilo jediný den bez elektroniky, ale nevadilo by jim tak učinit.

Tabulka č. 4 Byl/a jsi poslední rok bez internetu více než 24 hodin?

Byl/a jsi poslední rok bez internetu více než 24 hodin?				
	Dětský domov		Rodina	
	n_i	f_i [%]	n_i	f_i [%]
Ano, nevadilo mi to.	15	30%	31	62%
Ano, vadilo mi to.	17	34%	4	8%
Ne, nedokážu si to představit.	6	12%	2	4%
Ne, ale nevadilo by mi to.	12	24%	13	26%
Celkem:	50	100%	50	100%

4. 8 Verifikace hypotéz

Cílem výzkumného šetření bylo potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz.

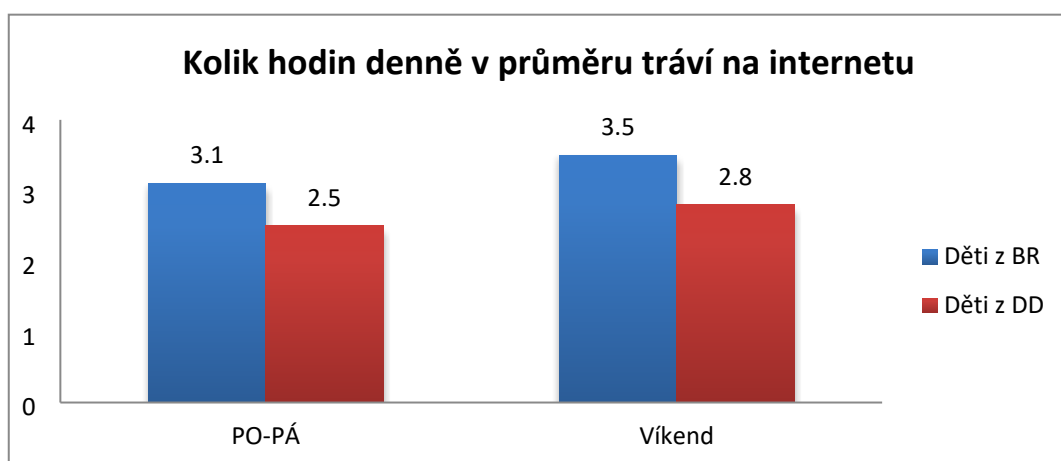
Hlavní hypotéza: Děti z běžných rodin tráví více času na internetu než děti z dětského domova.

Hypotéza je verifikována.

K vyhodnocení hypotézy jsme využili získaná data z položky č. 6, 7 a 8. Z položky č. 6 jsme získali informace o tom, kolik hodin denně děti tráví na internetu ve všední dny. Následně jsme odpovědi sečetli a vypočítali průměr, získali jsme tak informaci o tom, kolik hodin denně průměrně tráví na internetu děti z běžných rodin a děti z dětských domovů. Dle výsledků děti z běžných rodin tráví ve všední dny průměrně 3,1h denně. Oproti tomu děti z dětských domovů 2,5h denně. To znamená, že děti z běžných rodin tráví průměrně o 0,6h denně více ve všední dny než děti z dětských domovů.

Položka č. 7 nám získala poznatky o tom, kolik hodin denně tráví děti na internetu o víkendu. Z výsledků jsme se dozvěděli, že děti z běžných rodin tráví na internetu o víkendu průměrně 3,5h denně. Oproti tomu děti z dětských domovů průměrně 2,8h denně. Z toho plyne, že děti z běžných rodin tráví o víkendu na internetu průměrně o 0,7h více než děti z dětského domova.

Položka č. 8 nám potvrzuje informace získané z položky č. 6 a 7. Respondenti nám odpovídali na otázku, zda mají od vychovatele nebo rodičů omezený čas, který mohou denně trávit na internetu. 60% respondentů z dětských domovů a 28% dětí z běžných rodin nám potvrdilo, že mají omezený čas, který mohou na internetu strávit. To znamená, že vychovatelé v dětských domovech více omezují čas strávený na internetu dětí než rodiče dětí z běžných rodin. To může být příčina, proč děti z běžných rodin tráví na internetu více času.



Graf č. 18 Kolik hodin denně v průměru tráví na internetu děti z běžných rodin a děti z dětských domovů

H1. Děti z běžných rodin mají více možností k připojení na internet než děti z dětského domova.

Hypotéza je verifikována.

K vyhodnocení hypotézy jsme využili získaná data z položky č. 3 a 4. V položce č. 3 jsme získali informace o tom, jaká zařízení děti vlastní. Respondenti měli v dotazníku možnost zaškrtnout více odpovědí. Všechna zařízení jsme následně sečetli a vypočítali průměr, získali jsme tak informace o tom, kolik zařízení děti průměrně vlastní. Děti z běžných rodin vlastní průměrně 2,8 zařízení a děti z dětského domova 1,4 zařízení. Přesnější data najdeme v tabulce č. 6.

V položce č. 4 jsme se dozvěděli, zda děti vlastní internet v mobilu (data). Internet v mobilu dětem umožňuje být online kdykoliv a kdekoliv. Po sečtení výsledků nám vyšlo, že 90% dětí z běžných rodin vlastní internet v mobilu. Oproti tomu z odpovědí respondentů z dětských domovů jsme se dozvěděli, že internet v mobilu vlastní 64%, což je o 26% méně než děti z běžných rodin.

Tabulka č. 5 Kolik zařízení děti průměrně vlastní

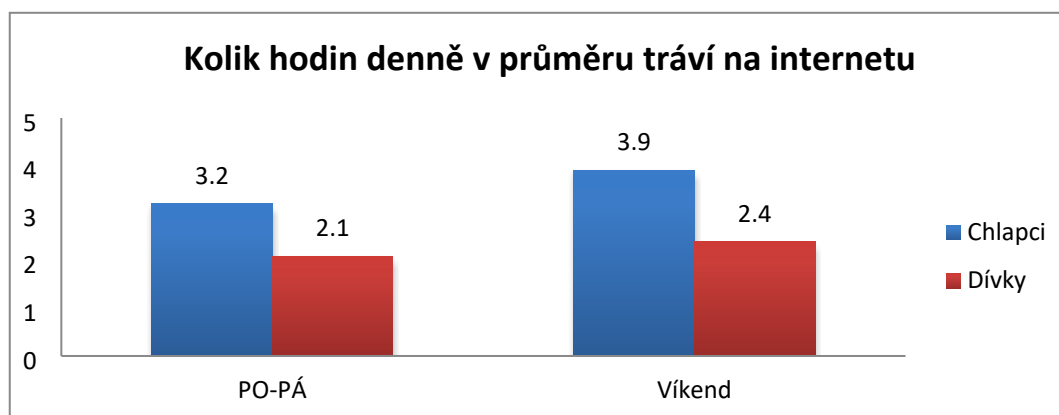
Kolik zařízení děti průměrně vlastní		
	Děti BR	Děti DD
Celkem dětí:	50	50
Celkem vlastní zařízení:	141	69
1 dítě vlastní průměrně zařízení:	2,8	1,4

H2. Chlapci tráví na internetu více času než dívky.

Hypotéza je verifikována.

K vyhodnocení hypotézy jsme využili získaná data z položky č. 6 a 7. V položce č. 6 jsme se dozvěděli, kolik hodin denně tráví děti na internetu ve všední dny (PO-PÁ). Respondenti měli na výběr z 6 odpovědí. Z odpovědí dětí jsme vypočítali průměr, získali jsme tak informaci o tom, kolik hodin denně průměrně tráví na internetu dívky a kolik chlapci. Po vypočítání výsledků jsme zjistili, že chlapci tráví na internetu o 0,9h času více než dívky. Chlapci tráví na internetu ve všední dny v průměru 3,2h denně, dívky 2,1h denně.

Položka č. 7 nám získává informace o tom, kolik hodin denně tráví děti na internetu o víkendu. K vyhodnocení jsme použili stejný postup jako u položky č. 6. Zjistili jsme, že chlapci tráví na internetu o víkendu průměrně o 1,5h více než dívky. Celkem tedy chlapci tráví na internetu o víkendu průměrně 3,9h denně, oproti tomu dívky 2,4h denně.



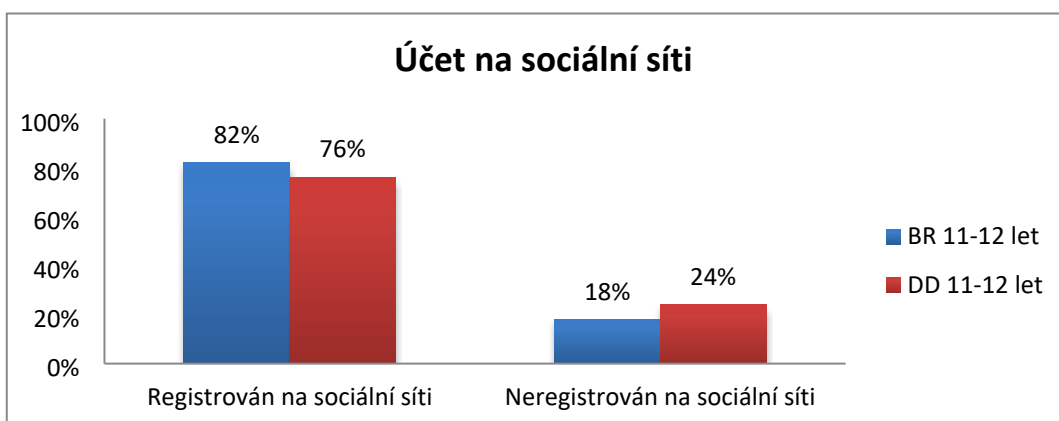
Graf č. 19 Kolik hodin denně v průměru tráví na internetu chlapci a dívky

H3. Nejméně 58% dětí mladších 13 let uvedlo nepravdivý údaj o svém věku.

Hypotéza je verifikována.

Tuto hypotézu můžeme potvrdit díky výsledkům z položky č. 12. Položka č.12 nám získala informace o tom, kolik dětí mladších 13 let vlastní účet na některé ze sociálních sítí. Dle výsledků 76% dětí z dětského domova a 82% dětí z běžných rodin ve věku od 11 do 12 let uvedlo nepravdivý údaj o svém věku, aby získalo účet na sociální síti. Někteří respondenti jsou dokonce registrováni i na více než jedné sociální síti. Děti z dětského domova jsou v průměru registrováni na 1,4 sociální síti a děti z běžných rodin na 1,6 sociální síti.

Rozdílný výsledek z výzkumu Analytického centra ČRDM oproti našemu výzkumnému šetření může spočívat v tom, že výzkum je z roku 2018, tudíž pokud by se uskutečnil stejný výzkum i dnes, pravděpodobně by byly výsledky jiné. Další důvod v rozdílnosti může být v nižším počtu respondentů v našem výzkumu. (Husák, 2018)



Graf č. 20 Účet na sociální síti u dětí ve věku 11-12 let

H4. Minimálně dvě třetiny dětí navštěvují nějaký zájmový kroužek.

Hypotéza je verifikována.

Tuto hypotézu nám potvrzuje položka č. 14, která zjišťuje, zda respondenti navštěvují nějaký zájmový kroužek. Z odpovědí jsme se dozvěděli, že 82% dětí z běžných rodin a 76% dětí z dětských domovů navštěvuje pravidelně nějaký zájmový kroužek. Pro potvrzení této hypotézy je potřeba, aby navštěvovalo zájmový kroužek minimálně 66% dětí, což se stalo.

Tabulka č. 6 Pravidelný zájmový kroužek

Zájmové kroužky				
	Děti BR		Děti DD	
	n _i	f _i [%]	n _i	f _i [%]
Celkem dětí:	50	100%	50	100%
Celkem dětí, které navštěvují pravidelný zájmový kroužek:	41	79%	38	79%

4. 9 Shrnutí výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo analyzovat trávení volného času na internetu dětí docházejících na 2. stupeň základních škol. Výzkumu se zúčastnily děti z běžných rodin a děti z dětských domovů ve věku od 11 do 15 let. Ve výsledcích jsme porovnávali odlišnosti těchto dvou skupin.

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že nejpoužívanějším elektronickým zařízením je mobilní telefon, který vlastní 98% dětí z běžných rodin a 94% dětí z dětských domovů. Průměrně děti z běžných rodin vlastní 2,8 elektronických zařízení a děti z dětských domovů 1,4 zařízení. Možnost využívat internet v mobilu má 90% dětí z běžných rodin a 64% dětí z dětského domova. Děti z běžných rodin tráví na elektronice průměrně 3,2h denně ve všední dny, oproti tomu děti z dětských domovů průměrně 2,1h denně ve všední dny. O víkendu je to průměrně 3,9 h denně děti z běžných rodin a 2,4h průměrně děti z dětského domova. Rodiče či vychovatelé omezují 28% dětem z běžných rodin a 60% dětem z dětských domovů čas, který mohou strávit na elektronice. Ve škole používá elektronická zařízení 42% dětí z běžných rodin a 30% dětí z dětských domovů. Elektronická zařízení děti používají především za účelem zábavy, odpovědělo tak 94% dětí z běžných rodin a 88% dětí z dětských domovů. Více než 24 hodin bez internetu během posledního roku bylo 70% dětí z dětského domova a 64% dětí z běžných rodin.

Mezi nejoblíbenější stránky/aplikace pro děti z běžných rodin patří: Instagram, YouTube, a TikTok, pro děti z dětských domovů jsou to: YouTube, Instagram a Facebook. Děti z běžných rodin ve věku 11-12 let jsou registrovány průměrně na 1,6 sociálních sítích oproti tomu děti z dětského domova na 1,4 sociálních sítích. Děti z běžných rodin ve věku 13-15 let jsou registrovány průměrně

na 2,8 sociálních sítích a děti z dětského domova na 2,2 sociálních sítích. Všechny své přátele na sociálních sítích zná 84% dětí z dětského domova a 81% dětí z běžných rodin ve věku 11-12 let. U dětí ve věku 13- 15 let zná své přátele 72% dětí z dětských domovů a 68% dětí z běžných rodin.

Zájemový kroužek pravidelně navštěvuje 82% dětí z běžných rodin a 76% dětí z dětských domovů. Děti z dětského domova nejčastěji tráví víkend venku se svými kamarády 52% a také doma na elektronice 26%. Děti z běžných rodin taktéž nejčastěji tráví víkend venku s kamarády 36%, dále pak 30% doma na elektronice a 22% se věnuje svým zájmům.

Výraznou odlišnost mezi trávením volného času dětí z dětských domovů oproti dětem z běžných rodin můžeme pozorovat především v počtu zařízení, která děti vlastní a v možnosti využití mobilních dat. Další výrazný rozdíl se objevil v omezení trávení volného času od rodičů/vychovatelů. Trávení volného času dětí ovlivňuje mnoho faktorů. A tak nelze říci, které prostředí je pro děti vhodnější z hlediska trávení volného času na internetu.

4. 10 Doporučení pro praxi

Jak jsme se již dočetli v teoretické části digitální přistěhovalci, dnešní rodiče či vychovatelé v ústavní péči, nemají zkušenosti s trávením volného času na elektronických zařízeních již od útlého věku. Tudíž neví, jaké následky tato skutečnost může mít, a jak se k této problematice postavit. Proto bychom zejména jim chtěli poradit pár tipů, jak zamezit tomu, aby děti netrávily nadměrné množství času na digitálních technologiích. Důvodů, které děti vedou k nadměrnému trávení na elektronických zařízeních, může být spousta. Avšak ovlivnit tuto skutečnost již od útlého věku může jedině osoba, která o dítě pečuje. To, jak bude rodič/vychovatel k trávení volného času dítěte přistupovat, podporovat, povolovat či zakazovat, může mít na dítě velký vliv.

Co můžou rodiče/vychovatelé udělat, aby zabránili nadměrnému trávení volného času dětí na digitálních technologiích?

- Jít dítěti příkladem. Pokud bude rodič nebo vychovatel trávit na digitálních technologiích mnoho času, nemůže to pak zakazovat dítěti. Nejprve musí zapracovat sám na sobě. Rodič nebo vychovatel je pro dítě vzorem, dítě se od něj učí nápodobou, obzvláště děti předškolního věku.
- Zajímat se o to, co dítě na digitálních technologiích dělá. Mít přehled o tom, jakou dítě hraje hru nebo jaké stránky navštěvuje, může mít i pozitivní vliv na rodinné vztahy. Rodič nebo vychovatel se dozví, co dítě zajímá a zároveň bude mít přehled o tom, zda hraje vhodné nebo nevhodné hry, případně si o tom mohou promluvit.
- Nastavení hranic. Rodič nebo vychovatel by měl dítěti určit, kolik hodin denně smí být na elektronickém zařízení. Zároveň nastavit pravidla používání elektroniky během stravování a společných aktivit s rodinou.
- Podporovat dítě v jiných aktivitách. Dítě by mělo mít i jiné zájmy a aktivity, než je trávení volného času na digitálních technologiích. Je potřeba, aby děti zažívaly příjemné emoce nejen ve virtuálním světě, ale i v tom reálném. (Krossbakken et al., in Suchá, et al., 2018, s. 79-80)

Co může rodičům a vychovatelům pomoci?

K tomu aby rodiče nebo vychovatelé splnili výše uvedené body, mohou pomoci speciální aplikace, proxy servery, web filtry nebo tzv. rodičovské zámky. V současné době existuje velké množství těchto „pomocníků“ pro rodiče nebo vychovatele, proto si uvedeme pouze dva příklady produktů. Poslouží nám k získání přehledu o funkcích, které lze od těchto aplikací očekávat.

Family link

Služba Family link je dostupná pro telefony či tablety s Androidem ve verzi nejméně 7.0 a nebo iOS 9 a výše. Rodiče nebo vychovatelé mohou mít nižší verzi operačního systému. Aplikace se stáhne v obchodě Google Play do zařízení dítěte a do zařízení rodiče nebo vychovatele. Tato služba je zcela bezplatná.

Aplikace umožňuje:

- Sledovat, kolik času děti na zařízení stráví.
- Sledovat, jakým aplikacím či webům se dítě věnovalo.
- Nastavení denního limitu.
- Blokovat webové stránky, které rodič určí.
- Lokalizovat dítě.
- Nainstalovat do zařízení dítěte vzdělávací a kreativní aplikace. (Kubala, 2020, [online])

Kaspersky Safe Kids

Tato aplikace umožňuje kontrolovat nejen mobilní zařízení, ale i počítač a tablet. Je dostupná pro zařízení, ve kterých se nachází Windows, Mac, iPhone/iPad nebo Android. Služba Kaspersky Safe Kids je bezplatná pouze v omezené verzi.

Aplikace umožňuje:

- Filtrovat nevhodné webové stránky.
- Sledovat, co jejich děti zveřejňují na sociálních sítích.
- Sledovat, kolik času děti na zařízení stráví.
- Nastavení denního limitu.
- Omezit aplikace, které může dítě používat.
- Lokalizovat dítě. (Csirt, 2019, [online])

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat trávení volného času na internetu dětí docházejících na 2. stupeň základních škol. Výzkum je zaměřen na děti z dětského domova a děti z běžných rodin, kde ve výsledcích byly pozorovány odlišnosti těchto dvou skupin. V práci se nám určitá analýza trávení volného času na internetu podařila, tudíž se dá říct, že cíl byl naplněn. Nachází se zde prostor pro zlepšení, a to především v rozšíření výzkumného vzorku, upravení otázek v dotazníku pro zjištění přesnějších informací a následně i vyvrácení či potvrzení hypotéz na základě více položek v dotazníku.

Teoretickou částí jsme objasnili pojmy, které navazovaly na výzkumné šetření. Jsou zde popsány pojmy týkající se rodiny, dětského domova, volného času, internetu a staršího školního věku.

Empirická část nám interpretovala výsledky z výzkumného šetření. Pomocí dotazníků bylo zjištěno, jakým způsobem tráví svůj volný čas na internetu děti z běžných rodin a děti z dětských domovů ve věku od 11 do 15 let. Podařilo se nám zjistit, jaký druh elektroniky děti vlastní, a zda mají možnost využití mobilních dat. Dále jsme zjistili, jaký druh elektroniky používají nejčastěji a kolik hodin denně na nich stráví. Zda rodiče či vychovatelé omezují děti v trávení času na elektronice a zda mohou používat elektronické zařízení ve škole. Za jakým účelem využívají internet nejčastěji a jakou stránku nejvíce navštěvují. Na kterých sociálních sítích jsou registrovaní a zda na nich znají všechny své přátele. Také jsme zjistili, kolik dětí navštěvuje zájmový kroužek a jak nejčastěji tráví víkend. Dozvěděli jsme se i kolik dětí bylo poslední rok bez elektroniky více než 24 hodin. Ve výsledcích jsme porovnali trávení volného času dětí z běžných rodin s dětmi z dětských domovů. Největší rozdíly se objevily v počtu zařízení, která děti vlastní a v možnosti využití mobilních dat. Další výrazný rozdíl se objevil v omezení trávení volného času od rodičů/vychovatelů.

Dle našeho názoru je problematika internetu zejména v současné době velice závažným a aktuálním tématem, kterým by se měla naše společnost zabývat. Digitální domorodci neboli děti narozené po roce 1980 na rozdíl od rodičů nebo vychovatelů vyrostly obklopeny digitálními technologiemi. Rodiče/vychovatelé neboli digitální přistěhovalci tak neví, jaké následky tato skutečnost může mít, a jak

k této problematice přistupovat. Proto bychom zejména jim doporučili prostudovat literaturu k tomuto tématu. Bakalářskou práci bychom doporučili nejen rodičům ale i vychovatelům v ústavní výchově a odborníkům, kteří se zabývají problematikou internetu.

Použitá literatura

BLAŽKOVÁ, Martina. *Jak využít internet v marketingu: krok za krokem k vyšší konkurenceschopnosti*. Praha: Grada, 2005. Manažer. ISBN 8024710951.

BLINKA, Lukáš. *Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba*. Praha: Grada, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5311-9.

BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6

ČÁP, Jan. *PSYCHOLOGIE výchovy a vyučování*. Praha : Karolinum, 1997, ISBN 80-7066-534-3, str. 265.

DOČEKAL, Daniel, MÜLLER Jan, HARRIS Anastázie a HEGER Luboš. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Praha: Mladá fronta, 2019. Flowee. ISBN 978-80-204-5145-3.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. PORTÁL, Praha, 2000. ISBN 80- 7178-303-X, str. 512

HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. *Pedagogická praxe* (Portál). ISBN 978-80-7367-628-5.

HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. *Pedagogika* (Grada). ISBN 978-80-247-4674-6.

HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9.

Jedlička, R. (2015). *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada.

KNOTOVÁ, Dana. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-223-9.

- KOHOUT, Roman a KARCHŇÁK Radek. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9.
- KOHOUT, Roman. *Internetem bezpečně*. Ilustrovala Sandra KUBÍČKOVÁ. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2017. ISBN 978-80-270-1148-3.
- KOŽÍŠEK, Martin a PÍSECKÝ Václav. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: GradaPublishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3
- KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika voľného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2004. ISBN 8022319309.
- KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
- KRAUS, Blahoslav. *Životní styl současné české rodiny*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-544-8.
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.
- LANGMEIER, Josef a MATĚJČEK Zdeněk. *Psychická deprivace v dětství*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1983-5.
- MATĚJČEK, Zdeněk a Jarmila KLÉGROVÁ. *Praxe dětského psychologického poradenství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0000-0.
- MATĚJČEK, Zdeněk a POKORNÁ Marie. *Radosti a strasti: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk*. Jinočany: H & H, 1998. ISBN 80-86022-21-8.
- MLČÁK, Zdeněk. *Vybrané kapitoly z psychologie manželství a rodiny*. Ostrava: Ostravská univerzita, 1996. ISBN 80-7042-452-4.
- PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLIČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ, A., *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.

- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.
- PRŮCHA, J., MAREŠ J., WALTEROVÁ E. *Pedagogický slovník*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7367-124-7.
- SUCHÁ, Jaroslava, Martin DOLEJŠ, Helena PIPOVÁ, Eva MAIEROVÁ a Panajotis CAKIRPALOGLU. *Hraní digitálních her českými adolescenty*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. ISBN 978-80-244-5424-5.
- ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kolektiv. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-210-7527-6.
- THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 9788024621531.
- ŽUFNÍČEK, Jan, PACNEROVÁ, Helena a Adéla ZELENDA KUPCOVÁ, ed. *Vybraná témata výchovatelské praxe: inspirace pro vychovatele v zařízeních ústavní a ochranné výchovy*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012. ISBN 978-80-87652-59-6.

Elektronické zdroje

Adiktologie. *Co negativního může závislost na internetu přinést?* [online]. 28. 11. 2010 [cit. 2019-10-16]. Dostupné z: <https://poradna.adiktologie.cz/article/zavislost-na-internetu/co-negativniho-muze-zavislost-na-internetu-prinest/>

Adiktologie. *Jak se závislost na internetu definuje?* [online]. 28. 11. 2010 [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://poradna.adiktologie.cz/article/zavislost-na-internetu/jak-se-zavislost-na-internetu-definuje/>

Csirt. *Jak na rodičovskou kontrolu na mobilních zařízeních* [online]. 2. 12. 2019 [cit. 2020-05-27]. DOI: <https://csirt.cz/cs/kyberbezpecnost/pro-uzivatele/jak-na-rodicovskou-kontrolu-na-mobilnich-zarizenich/>.

České noviny. *Počet Čechů na Facebooku stoupl na 5,3 milionu* [online]. 2. 2. 2019 [cit. 2019-11-18]. DOI: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pocet-cechu-na-facebooku-stoupl-na-5-3-milionu/1716970>.

E- Bezpečí. *Co je syndrom FoMO* [online]. 4. 4. 2017 [cit. 2019-10-06]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/dali-rizika/1229-co-je-syndrom-fomo>

E- Bezpečí. *Úvod do problematiky netolismu* [online]. 17. 10. 2011 [cit. 2019-10-06]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/dalsi-temata/331-uvod-do-problematiky-netolismu>

Google nápověda. *YouTube Kids, YouTube a účet Google vašeho dítěte* [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z:

https://support.google.com/families/answer/7124142?hl=cs&ref_topic=7336641

HBSC. *Mladí Češi jsou ve volném čase aktivní* [online]. 2019 [cit. 2020-03-31].

DOI: <https://zdravagenerace.cz/reporty/volny-cas/>.

HUSÁK, Jan. *Děti a sociální sítě* [online]. 2018 [cit. 2020-01-21]. Dostupné z:

<http://crdm.cz/download/publikace/CRDM-Zprava-Deti-a-socialni-site.pdf>

Jak na internet. *Online hry* [online]. 2013 [cit. 2019-12-30]. Dostupné z:

<https://www.jaknainternet.cz/page/1712/online-hry/>

Jak na internet. *Závislost na Internetu* [online]. 2013 [cit. 2019-10-06]. Dostupné z:

<https://www.jaknainternet.cz/page/1700/zavislost-na-internetu/>

KOPECKÝ, Kamil. *Problém zvaný Tik Tok* [online]. 4. 1. 2019 [cit. 2020-05-14]. DOI: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/socialni-site/1403-problem-zvany-tik-tok>.

KOPECKÝ, Kamil. Více než polovina českých dětí mladších 13 let používá služby, které jsou pro ně nevhodné. *E-Bezpečí*, roč. 4, č. 1, s. 122-126. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1568>

KUBALA, Lukáš. Facebook umírá, žezlo přebírá Instagram. *E-Bezpečí*, roč. 4, č. 1, 2019. s., 34-37. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1440>

KUBALA, Lukáš. *Google pomáhá kontrolovat aktivity dětí pomocí služby Family Link* [online]. 30. 1. 2020 [cit. 2020-05-27]. DOI: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rodicum-ucitelum-zakum/1757-google-pomaha-kontrolovat-aktivity-deti-pomoci-sluzby-family-link>.

KUBALA, Lukáš. Snapchat už nepřináší revoluční novinky, pouze rizika. *E-Bezpečí*, roč. 4, č. 1, s. 38-41. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=144>

MetLife. *Výzkumná zpráva* [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.metlife.cz/content/dam/metlifecom/cz/tiskove-zpravy/2017/2017_TZ-MetLife_deti_a_krouzky.pdf

MICHALÍKOVÁ, Mgr. Romana Michaela. *Vývoj trendů* [online]. 1. 10. 2014 [cit. 2020-03-31]. DOI: <http://www.svetvolnehocasu.com/CZ/vyvoj-trendu.html>.

Nebud' obět', *Dotazníkové šetření* [online]. 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.zsdetska.cz/UserFiles/9/Image/1604567521Vyhodnocen-DOTAZNIKOV-ET-EN-O2-Chytr-kola-Z-D-tsk-1-.pdf>

PRENSKY, Marc. *Digital Natives, Digital Immigrants*. On theHorizon [online]. October 2001, Vol. 9 No. 5, 6 s. [cit. 2019-01-010]. MCB University Press. Dostupné z:

<https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>

Statistická ročenka školství. (2021). Praha: MŠMT. [cit. 2021-02-17]. Retrieved from <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

Sociologický ústav AV ČR. *Jak češi tráví čas?* [online]. 2016 [cit. 2021-02-07].

Dostupné z:

https://www.promenyceskespolecnosti.cz/aktuality/aktualita22/Jak_Cesi_travi_cas_TK_20-06-2016.pdf

Šance dětem. Jak internet ovlivňuje život dětí a dospívajících? [online]. 3. 2. 2015

[cit. 2019-10-16]. Dostupné z:

<https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/jak-internet-ovlivnuje-zivot-deti-a-dospivajicich-145.html#psychika-dospivajicich>

Legislativní dokumenty

Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních. In: Sběrka zákonů České republiky

[online]. 2006 [vid. 21. 02. 2021]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-438>

Zákon č. 333/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 109/2020 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zákon č. 352/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Zákon č. 472/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek č. 1 Graf- Hodiny celkové péče o děti denně podle pohlaví a věku nejmladšího dítěte

Obrázek č. 2 Graf- Kolik času denně věnuješ aktivitám na mobilu, PC? (chatování, hraní her, sledování videí, sociální sítě atd.)

Graf č. 1 Pohlaví respondentů

Graf č. 2 Věk respondentů

Graf č. 3 Jaký druh elektroniky vlastníš?

Graf č. 4 Máš internet v mobilu (data)?

Graf č. 5 Jaký druh elektroniky používáš nejvíce?

Graf č. 6 Kolik hodin denně trávíš na internetu ve všední dny (PO- PÁ)? Děti z běžných rodin vs. Děti z dětského domova

Graf č. 7 Kolik hodin denně trávíš na internetu ve všední dny (PO- PÁ)? Dívky vs. Chlapci

Graf č. 8 Kolik hodin denně trávíš na internetu o víkendu? Děti z běžných rodin vs. Děti z dětského domova

Graf č. 9 Kolik hodin denně trávíš na internetu o víkendu? Dívky vs. Chlapci

Graf č. 10 Máš od vychovatele či rodičů omezený čas, který můžeš denně trávit na internetu?

Graf č. 11 Máte ve škole povoleno používat elektroniku?

Graf č. 12 Používání elektroniky ve škole

Graf č. 13 Za jakým účelem využíváš internet častěji?

Graf č. 14 Jakou stránku na internetu nejčastěji navštěvuješ?

Graf č. 15 Znáš všechny své přátele na sociálních sítích osobně?

Graf č. 16 Máš nějaké zájmy (sport, umění), kterým se pravidelně věnuješ?

Graf č. 17 Jak nejčastěji trávíš víkend?

Graf č. 18 Kolik hodin denně v průměru tráví na internetu děti z běžných rodin a děti z dětských domovů

Graf č. 19 Kolik hodin denně v průměru tráví na internetu muži a ženy

Graf č. 20 Účet na sociální síti u dětí ve věku 11-12 let

Tabulka č. 1 Jaký denní limit máš dovolený?

Tabulka č. 2 Na kterých sociálních sítích jsi registrovaný/á?

Tabulka č. 3 Jaký zájmový kroužek děti navštěvují

Tabulka č. 4 Byl/a jsi poslední rok bez internetu více než 24 hodin?

Tabulka č. 5 Kolik zařízení děti průměrně vlastní

Tabulka č. 6 Pravidelný zájmový kroužek

Přílohy

Dobrý den,

jmenuji se Diana Hloušková a studuji třetí ročník oboru Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních na Univerzitě v Hradci Králové. Tento školní rok 2020/2021 budu vypracovávat bakalářskou práci na téma Trávení volného času na internetu dětí z běžných rodin a dětí z dětských domovů, a proto bych Vás chtěla požádat o vyplnění tohoto dotazníku.

Dotazník je anonymní a získané informace budou použity pouze jako podklady k mé bakalářské práci. Vaše spolupráce je zcela dobrovolná. Moc Vám děkuji za ochotu a čas strávený nad dotazníkem.

1. Jakého jsi pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Kolik ti je let?

- a) 11- 12
- b) 13- 15

3. Jaký druh elektroniky vlastníš? Možnost výběru více odpovědí.

- a) Mobilní telefon
- b) Tablet
- c) Počítač, notebook
- d) Playstation
- e) Televize
- f) Jiné, prosím vypiš.....

4. Máš internet v mobilu (data)?

- a) Ano
- b) Ne

5. Jaký druh elektroniky používáš nejvíce?

- a) Mobilní telefon
- b) Tablet
- c) Počítač, notebook
- d) Playstation
- e) Televize
- f) Jiné, prosím vypiš.....

6. Kolik hodin denně trávíš na internetu ve všední den (PO- PÁ)?

- a) 0-2h
- b) 2-4h
- c) 4-6h
- d) 6-8h
- e) 8-10h
- f) Více než je uvedeno

7. Kolik hodin denně trávíš na internetu o víkendu?

- a) 0-2h
- b) 2-4h
- c) 4-6h
- d) 6-8h
- e) 8-10h
- f) Více než je uvedeno

8. Máš od vychovatelek či rodičů omezený čas, který můžeš denně trávit na internetu?

a) Ano

b) Ne

Pokud ano, jaký denní limit máš dovolený?

9. Máte ve škole povoleno používat elektroniku? (mobil, tablet, vlastní počítač)

a) Ano

b) Ne

Pokud ano, používáš ji i ve škole?

a) Ano

b) Ne

10. Za jakým účelem využíváš internet častěji?

a) Pro zábavu (Facebook, online hry, nakupování, poslouchání hudby)

b) Pro školu (hledání referátů, učiva)

11. Jakou stránku na internetu nejčastěji navštěvuješ?

.....
.....

12. Na kterých sociálních sítích jsi registrovaný/á? Možnost výběru více odpovědí.

a) Facebook

b) Instagram

c) Twitter

d) Snapchat

e) Jiné.....

f) Nejsem registrovaný na žádné sociální síti.

13. Pokud jsi na některé z výše uvedených sociálních sítích registrovaný, znáš všechny přátele osobně?

a) Ano

b) Ne

14. Máš nějaké zájmy (sport, umění), kterým se pravidelně věnuješ?

a) Ano

b) Ne

Pokud ano, jaké a kolik hodin týdně jimi trávíš?.....

15. Jak nejčastěji trávíš víkend?

a) Doma, jsem na počítači, mobilním telefonu, koukám na televizi nebo odpočívám.

b) Venku s kamarády.

c) Věnuji se svým zájmům (sport, umění,...).

d) Jezdíme s rodinou/dětským domovem po výletech.

e) Jiné, prosím vypiš.....

16. Byl/a jsi poslední rok bez internetu více než 24 hodin?

a) Ano, bylo to skvělé.

b) Ano, vadilo mi to.

c) Ne, nedokážu si to představit.

d) Ne, ale nevadilo by mi to.

e) Jiné, prosím vypiš.....